

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

kaj nam povedo svetopisemska
besedila o resnici:

tretji dan je vstal od smrti ...

LETNIK XXXVIII. - VOLUME XXXVIII.

28. MAREC 1987

St.4 No. 4

Pismo iz Prlekije

Jugoslavija v razkroju...

Ko je hitlerjevska Nemčija kapitulirala so slovenski partizani osvobodili našo domovino. To je bila zmaga, ki je vzrok vseh kriz, katere danes slovenski narod mučijo. Misleči slovenski intelektualci že nekaj let spoznavajo kaj je bila resnica NOV in razkrivljajo neverjetne faktorje, kar vso javnost strašno preseneča in spravlja v boleče stanje prevaranega zakonca. Bolj huda je kriza zaupanja, kot gospodarsko-tehnološko zaostajanje s padcem osebne blaginje. Mi smo na cesti v nič. Mi se razkrajamo, mi izumiramo, mi se čutimo peklensko nalagani in prevarani.

Teško je opisati naš položaj nekemu, ki živi daleč izven domovine. Naši zdomci in politični emigranti, bivši domobranci, vaški stražarji, četniki in legionarji vseh sort, širom sveta naj vedo, da danes slovenski narod s komunisti vred (ti samo skrivaj) spoznava kaj in kje je bila resnica. Mi vemo kaj se je skrivalo za dolomitsko izjavo, kdo je metal nedolžne ljudi v krimsko brezno ali kraške jame, zakaj so ubili Erliha in Natlačena, kje so povodi za strašno mučenje in morjenje lastnih članov v tkzv. dahauskem procesu. O, postaj je nešteto! Danes slaba vest mori in boli članom Zveze komunistov Slovenije.

Naj omenim in preprosto popisem štiri dogodke iz Slovenije, ki so v teh dneh v pogovoru:

1. Nova revija.
2. Poziv 150-tih slovenskih izobražencev k uporabi zoper nesvobodi,
3. Slovenska mladina in Titova štafeta s civilno službo,
4. Plakat, izraz splošne zmede.

Takoj ko je izšla zadnja številka Nove revije se je sestel najvišji forum ZKS in ZSDL ter borcev NOV. Ne bom citiral in analiziral te dosežke in ugotovitve, potreboval bi zato prostora za celo knjigo.

Vsebina NR (Nova revija) je totalno razburkala vso jugo-birokracijo. Nekateri zahtevajo aretacijo avtorjev in prepoved takih publikacij. Treba je priznati, da slovenski komunistični vrh vsaj verbalno ne terja administrativne ukrepe, nočejo pogroma, ker so se odločili za odprt dialog, tako Jože Smole, šef Socialistične zveze Slovenije. Kaj je pravzaprav sujet, sržen te nove revije?

Za partizane hude resnice: NOV je bila de fakto naročena od SSSR, noben narodno-osvobodilni akt, marveč sredstvo partije za uzurpacijo oblasti. Komunisti so fizično obračunali, piši pobili, vsakogar, ki je - ali bi morda kdaj - drugače premišljeval kot KPŠ.

MILANO - LA CENA DI LEONARDO DA VINCI

KRISTUSOVO TRPLJENJE — ČLOVEŠKO TRPLJENJE

Velicina Velike Noči je v trpljenju našega Gospoda. O tem dogajanju se lahko meditira ure in ure. Jezuitske duhovne vaje, ki trajajo en teden ali celo štirinajst dni, posvečajo več kot polovico časa ravno križevemu potu.

Istočasno, ko premišljujemo o pasijonu Kristusa, se moramo spomniti tudi trpljenja celega človeštva: v Abesiniji, Indokini, po Gulagig v Rusiji, i.t.d.

Slovinci, se spominjamo tudi trpljenja slovenskega naroda, posebno med najbolj tragično dobo v slovenski zgodovini, od leta 1941 — 1946.

Če hočemo, da bo meditacija res iskrena in Bogu dopadljiva, mora biti naše srce čisto, to se pravi brez sovraštva in želje po maščevanju.

Slovenska Golgota je doživela svoj višek v mesecu maju in juniju 1945, ko so zmage pijani komunisti, pobili kakih 10.000 domobrancev in ravno tako število drugih poštenih Slovencev na Gorenjskem in Štajerskem.

Domobranci sem dobro poznal in sem jih tudi videl, kako so se pripravljali na smrt, ker sem bil z njimi vrnjen. Velika večina so bili to poštene, krščanski fantje, ki so se borili proti stalinistični revoluciji, ker je bila protiverska in nečloveška, kar je dokazovala na vsakem koraku. Verjetno so nekateri domobranci imeli tudi osebne ambicije.

Človek se sprašuje, koliko je bilo med njimi res pravih mučencev in so svetniški kandidati.

Bil sem z njimi in sem videl kako so se pripravljali na smrt; mirno so sprejeli svojo usodo, molili so, vsako minuto pred smrtjo so molili, zase, za svoje družine, za slovenski narod in celo za svoje morilce.

Dobro sem jih poznal, bil sem z njimi..... mirno lahko rečem v Kočevskem Rogu imamo več stotin krščanskih mučencev, več stotin svetniških kandidatov. Ti si zaslužijo svetništvo bolj kot katerekoli drugi Slovenec.

Slovenski mučenci — prosite za nas!

To prošnjo bi morali uvesti v slovensko bogoslužje, vsaj tu v svobodnem svetu.

Z molitvijo in prošnjami k tem slovenskim mučencem, bomo izprosili boljšo bodočnost za slovenski narod in pa tudi, da bodo vsi Slovenci in slovenske institucije spregledale, da se jim teh slovenskih mučencev ni treba sramovati. Nasprotno, naj spoštujejo ta največji duhovni zaklad, ki ga ima Slovenija. Krščanski mučenci iz rimskih časov in tudi iz kasnejših dob, so krščanski duhovni zaklad. Ravno tako so slovenski mučenci, naš slovenski duhovni zaklad.

Mladi slovenski pisatelji v domovini podzavestno čutijo, da so slovenski mučenci duhovni zaklad, zato vsak dan več, bolj podrobno in odprto pišejo o tej slovenski Kalvariji.

Študija "Slovenski narod in Slovenska kultura", Ljubljana, 1985, nam dovolj zgovorno popisuje to tendenco.

Komunisti so takoj po vojni pričakovali in si delali utvare, da bo njih zmaga rodila razmah slovenskega epskega leposlovja o njihovi revoluciji.

Nasprotno, slovenski pisatelji hočejo pisati o zamolčanih in prepovedanih tragedijah o trpljenju in krivicah, ki so zadele domobranci. Že leta 1945 je slovenski pisatelj Oton Zupančič zapisal: "Naše zlato jabolko se je zakotalilo v blato."

Upajmo, da bodo osvetlili tudi svetniške like, ki jih je rodila ta naša največja tragedija.

Samo plitvi ljudje so nam večkrat nasvetovali, naj pozabimo na naše mučence. Ko ponovno premišljujemo in živo meditiramo o pasijonu našega Gospoda, o trpljenju slovenskega človeka skozi vso zgodovino in o slovenskih mučencih, postanejo naši osebni in družinski problemi brezpomembni.

Te meditacije nam narekajo da mirno, vsak od nas, sprejme svoj križ.

Tudi mi v Kanadi imamo veliko težav, toda vse to ni nič, v primeru z trpljenjem ostalega človeštva. Zahvalimo Boga za usodo, ki nam je dal, sprejmimo nevšečnosti in bodimo pozitivni pri gradnji boljšega sveta; v naših družinah, v Kanadi in po celem svetu.

Peter Klopčič

Nadaljevanje na str. 2

Vesele Velikonočne praznike vsem Slovincem doma,
v zamejstvu in po svetu želita uredništvo in uprava
Slovenske Države!

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

1987 - 1988

Member of Multilingual Press
Association of OntarioMember of Canadian
Multilingual Press Federation

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Avenue, Toronto, Ont. M6G 2T5

SLOVENSKA DRŽAVA IZHAJA ENKRAT MESEČNO

GLAVNI UREDNIK: VLADIMIR MAUKO
P. O. BOX 393, STATION "A", WILLOWDALE
ONTARIO, CANADA M2N 5T1

UREDNIK ZA ARGENTINO: MARTIH DUH
CALLE 105, No. 4311
VILLA BALLESTER, ARGENTINA

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12. za Argentino in Brazilijo
po dogovoru, Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija, Italija in druge
države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

TORONTO

UDB-a DOBILA LEKCIJU U TORONTU

Ovaj osvrt pruža sliku uspješnih demonstracija u Torontu, na kojima su Hrvati iskazali svoju jasnu potporu 26-godišnjem mladiću i bolesnom hrvatskom borcu – Dobroslavu Paragi, koji čeka na ponovno suđenje u Zagrebu.

No, s jednostavno napisanim novinskim člankom o ovom događaju, bila bi učinjena nepravda spram hrabrog Parage, stoga su javni prosvjedi Hrvata najdostojniji odgovor ovakvom postupku vlasti u Jugoslaviji. Posebno za hrvatsku mladež diljem svijeta, mladi Paraga ima daleko veće značenje nego tek suhoparna, prolazna vijest – ON je postao simbol te iste mladeži. Paragino stajalište, naime, zastupa sve ono u što mi, hrvatska mladež, vjerujemo; sve ono za što se borimo.

Za vrijeme svog tamnovanja, Dobroslav Paraga je bio mučen neprekidnim batinjanjem; izdržao je 271 dan u samici, štrajkao je glađu i bio prisilno hranjen. Obolio je od upale pluća, upale želučane sluznice, upale kožnog tkiva, a i živci su mu u međuvremenu osjetno oštećeni.

Mi, hrvatska mladež, hoćemo upoznati svijet o nehumanim postupcima i mučenjima nad Paragom od strane okrutnog jugoslavenskog režima i, što je još važnije, mi želimo pokazati svijetu da podržavamo Paragu, i da stojimo s njime rame uz rame.

Stoga se u subotu, 7. ožujka 1987. godine, okupilo preko 500 hrvatskih demonstranata u Queen's Park-u, ispred zgrade Parlamenta pokrajine Ontario, da iskažu svoju javnu podršku Dobroslavu Paragi, mladiću, koji čeka na ponovno suđenje u Zagrebu, zbog toga što je u slovenskom tisku iznio istinu o svojim mukama i mučiteljima, dok se nalazio na izdržavanju kazne radi svojevremenog prikupljanja potpisa (43) za Peticiju u korist puštanja na slobodu hrvatskih političkih zatočenika. Demonstranti su ponajviše prosvjedovali protiv pripremanja novog suđenja Paragi, te zbog muka koje je podnio u zatvoru. Paraga, bivši student prava, bio je u svojoj 19. godini života (1980.) osuđen na 4 godine strogo zatvora.

Del udeležencev na hrvaškem protestnem zborovanju

Pred zgradom Ontario Parlament, u Torontu, nazočni Hrvati daju podršku Dobroslavu Paragi u Zagrebu. Photo by Sonja Tomić.

Demonstracije je započeo Yuri Shymko, konzervativni član ontarijskog Parlamenta s veoma energičnim riječima. On je, između ostalog, rekao i ovo: "Jugoslavija je policijska država; ona bi trebala biti na suđenju, a ne ovaj hrabar, mlad čovjek, Dobroslav Paraga, koji se je usudio otvoreno govoriti!" Shymko je također rekao, ako bi Jugoslavija pustila Paragu na slobodu, ona bi na taj način oslobodila Hrvatsku. – "Hrabrost Parage više ugrožava totalitarni – marksistički režim, nego ijedna vojna sila. Jugoslavija se u tome ne razlikuje mnogo od Sovjetskog Saveza." – rekao je Yuri Shymko. Svojim žarkim i argumentiranim govorom, Shymko je podigao krvni tlak hrvatskih demonstranata, koji su za čitavo vrijeme njegovog nastupa oduševljeno aplaudirali, posebno pak, kad je upro prstom na UDB-ine agente u puku, povikavši: "Ja vam kažem, UDB-ine agenti: ni jedan od nas ovdje se ne boji vaših snimanja, niti vaših prljavih trikova!" U isto vrijeme, Shymko je podsjetio sve Hrvate na njihove dužnosti, osobito da budu uporni u traženju svojih prava. Svoj je dinamičan govor završio s poznatom francuskom izrekom: "Si je m'excuse, je m'accuse!" (Ako se ja ispričavam, ja sebe optužujem!), te je upozorio na poznatu hrvatsku ignoranciju i indolentnost kad se radi o njihovom nacionalnom opstanku.

Predsednica Slovenske Narodne govori na hrvatskem protestnem Zveze, gospa Marta Jamnik-Sousa zborovanju v Torontu.

Drugi govornici na ovim demonstracijama su bili: Imam Said Zafar, predstavnik Islamske zajednice, zatim gđa Marta Jamnik-Sousa, predstavnica Slovenske nacionalne federacije; prof. Hector Massey, profesor političkih znanosti na York University u Torontu; Jure Vrbanić, u ime Hrvatske Mladeži; John Gregorovich, predstavnik Kanadana u Odboru za pravdu; dr. Valentyn Moroz, Ukrajinac, koji je nedavno pušten iz sovjetskog zatvora; dr. Josip Gamulin, voditelj Hrvatskog odbora za ljudska prava. Poruku člana Saveznog parlamenta Kanade u Ottawi, gđe Sheile Copps, pročitala je mlada Hrvatica, Ivaska Zelić, dok je poruku drugog člana parlamenta g. Don Blenkarn-a, čitao mladi Hrvat, Nikola Gamulin. Voditelj programa bio je predsjednik Saveza MO HNV za Ontario, g. Domagoj Šola.

Dr. Josip Gamulin, glavni organizator ovih uspješnih demonstracija, zabilježen je u kanadskom tisku, gdje je, između ostalog, naglasio: "Vrijeme je da Zapad upotrijebi svu svoju moć da se oslobodi Paragu. On je postao simbol našeg otpora protiv nehumanosti i brutalnosti!" – Dr. Gamulin vjeruje, da bi drugo suđenje ubilo Paragu, pa stoga misli da bi ga pritisak međunarodne javnosti mogao osloboditi.

Dnevni tisak: The Toronto Star i The Toronto Sun, zatim televizija (City TV i CFTO TV) dali su također dobar publicitet. U isto vrijeme smo čuli da su slične demonstracije održane i u Australiji i Švedskoj.

Sonja Tomić

u ime Izvršnog odbora za pripremu II. Kongresa Hrvatske Mladeži/

Posneto po listu Hrvatski Put, marec 1987

Jugoslavija v razkroju...

Nadaljevanje s str. 1

Izobraženci zahtevajo politično svobodo in dokazujejo neuporabnost vseh ukrepov oblasti, bodisi na ekonomskem ali političnem polju. Dejansko se nedvomno dokazuje, da je vsa marksistična teorija o znanstveno dokazanem razvoju družbe strašen polom. Partija, ki sloni na tej predpostavki, je brez verodostojnega programa. Ona visi v zraku a noče tega priznati. Hudo je, danes biti komunist.

Kljub vsem pa partija ni pripravljena - tako tenor izjav - dovoliti načeti pridobitve NOV: Tu ni tolerance!

In zato bo moral iti ta kelih bridki mimo vseh komunistov do hudega konca. Mi se doma bojimo te trme, a kaj čemo, ko imajo vojsko in UDBO v rokah. V sili bi tovariši streljali v množice delavskega razreda, mar jim je "samoupravljanje" in ves guč o socializmu postali so automati - birokrati brez srca.

Franček Ljutomerski

Marc 1987

Sopotniki ven!

Marsikak vpliven Slovenec, še posebej naši zamejci so pristopili k OF v dobri veri, da je v tem najboljše možnost priti do zedinjene Slovenije. Pri tem sodelovanju so celo sprejeli možnost in verjetnost komunističnega režima. Po takšni logiki režimi gredo, narod ostane.

Po zmagi revolucije so sopotnike na hitro odpravili. Lojze Ude, velik Slovenec, je bil v OF in veroval v zmago socializma. Bil je strokovjak za Koroško. Kot tak je dobil važno mesto v Inštitutu za narodnostna vprašanja. Ko je prišel čas zanj so si izmislili, da je neki elaborat (o Koroški) predal brez avtorizacije tudi dr. F. Tischlerju. V obupnem pismu (Zaliv 86/198) je prosil za preiskavo, ker to ni bilo res in se pri tem silno ponižal, kaj je vse doprinesel k revoluciji. Dobil ni niti odgovora. Zletel je ven! Drugi primer, sličen temu je še bolj grozen. Govorimo o zdravnici v partizanski bolnici Franja. Dr. Franja Bovc Bidovec. Bila je silna Idealistka in kot taka samo požrtvovalna zdravnica ki v svoji knjigi "Ni neskončnih poti" piše o strahotni obtožnici proti njej in o dvo-mesečnem psihološkem mučenju. Zdravnica se je potegovala za enako skrb navadnemu partizanu. Soočena je bila s strašnimi privilegiji do veljakov partijcev!

Kako strašno in vendar kako logično, premnogim poznano že leta 1941 in brez članstva v OF!

Protestno hrvatsko zborovanje

V soboto 7. marca je bilo ob 2 uri popoldne pred vladno palačo - Queens Park - provincialne ontarijske vlade protestno zborovanje, ki so ga organizirali Hrvatje iz Toronta in okolice.

Protestno zborovanje, katerega smo se udeležili tudi Slovenci, je bilo v obrambo mladega hrvatskega intelektualca, advokata g. Dobroslava Parage in drugih hrvatskih disidentov, ki že leta sede v zaporih.

Več in bolj obširno bo bralcem Slovenske države pojasnil članek, ki ga je v Hrvatski Put napisala gđc. Sonja Tomić, katerega v celoti ponatiskujemo.

Pismo iz Slovenije - Prlekije...

Pošiljam Vam - Slovenski Državi - dva izrezka, enega iz ljubljanskega Teleksa, in drugega iz beograjske Duge, da bodo Slovenci v tujini objektivno informirani.

V sestavku novinarja Andrej Novaka "Na Balkanu nič novega" prerokuje takorekoč avtor, da na Balkanu zares ni nič novega: svobodnega poročanja še vedno ni: Vrh srbske socialistične zveze je namreč prisilil glavnega urednika Duge, Grujice Spasovića, da zapusti delovno mesto, zato, kjer je dopustil v 14-dnevniku (Duga) odtis pročetniškega teksta. Tako je naravnost brutalno dokazano, da Jugoslavija ne spoštuje sklepe tkzv. helsinških sklepov o svobodnem tiskanju, obveščanju, čeprav je Jugoslavija te principe navdušeno podpisala. Toliko je vreden podpis jugoslovanskih funkcionarjev!

En piškav oreh!

In ta režim je tako drzen, da se po svetu baha, kot samoupraven socializem!! Odstranitev glavnega urednika Spasovića je akt terorja, in škodi strahovito celokupnemu socialističnemu gibanju sveta. Tu se vidi, koliko je resnice pri tem "samoupravljanju" delavskega razreda. Ali je oblast vprašala kolektiv Duge, to so ja pristojni samoupravljajči, če je potrebno šefa vrči na cesto? Še v kapitalizmu ni mogoče urednika za tak prestop vrči ven. To je spet en korak dalje v totalen propad tega suženjskega sistema.

Franček Ljutomerski
Februar 1987

Poljski zgled: Kot napovedano, je SFRJ radikalno intervenirala v gospodarstvu s tem, da je 27. feb. 1987 ne samo zamrznila dviganje osebnih dohodkov (svoječasno plače, op. ur.) nego jih je zmanjšala na raven zadnjega četrtletja v 1986. Delavcem se je posvetilo. Pri višajočih se cenah in znižanih plačah, realni dohodki padejo za vsaj 20%. Končno je bilo konec jugoslovanskega čudeža, delavci so spontano šli masovno v stavke. Samo na Hrvaškem je preko 60% bila uspešna. Posledica je bila, da je izvršni svet preklical zamrznjenje plač in celo obljubil ostro kontrolo nad cenami. Razvoj je enak poljskemu. Delavci so se zavledli, da jim ne preostane drugega kot masovne akcije. Dogodki se bodo sedaj drugače razvijali, na eni strani delavci, ki enostavno ne morejo sprejeti nadaljnjih znižanj plač, na drugi strani državna partija, ki ne zna in ne more spraviti ekonomije v red. Tu je sedaj konfrontacija: ne več "bele" nego rdeče garde (delavci) proti nespособnemu vladajočemu razredu partijcev.

Še o Kocbeku...

Kocbekov dnevnik iz let 1951/52 je izšel v Zagrebu. Kocbeka zadnje čase omenjajo tudi močno v domovinskem slovenskem in zamejskem slovenskem tisku. Kot "prevarani" prvotni član OF je njegova osebnost kot nalašč. Poslužujejo se ga slovenski-quasi-oporečniki, ki iz strahu ne upajo udariti po bistvu, monopolu oblasti KPS. Nekaka evolucija naj bi bila nova OF. Na ta način naj bi se to pot znebili.

TELEKSOVA TRIBUNA

Feb. 87

Na Balkanu nič novega

Najnovejši bojni krik dela jugoslovanske partije, ki zdaj poziva k spopadu z meščansko desnico, me spominja na zgodnja petdeseta leta. Zgrajena profesorica zemljepisa nas je, kratkohlacnik, poučila o notranjem in zunanjem sovražniku z enim samim stavkom: Kdor hodi v cerkev, ta je z Rusi. Koliko smo se naučili zemljepisa, ne vem, vem pa, da smo razumeli smisel sporočila: učili smo se misliti politično - začeli smo razlikovati med zasebni mnenjem in izjavami v javnosti; začeli smo razumevati, kaj je strah božji - v cerkvi in družbi.

Veselo to ni bilo. Zasebno smo slutili, da bi morala biti pravica do enakosti med ljudmi in do življenja brez strahu osnovna pravica vsakega človeka. Nismo še vedeli, da je vse to sad francoske revolucije, ki bo v osemdesetih letih našega stoletja spetela meščansko desnico v ZKJ. Nismo vedeli, da smo mi otroci oktobrske revolucije in dediči sovjetske demokratične tradicije.

Današnjemu času udarno geslo iz tistih dni po vsebini ne ustreza, ustreza pa po tonu in po namenu: zastrašiti z aroganco oblasti vse, ki ne mislijo tako kot dežurna ekipa na oblasti. Toda takrat, prva leta po vojni, je bilo kaj takega še mogoče razumeti. In ne le to - takrat je imela Jugoslavija poleg strahu pred notranjim in zunanjim sovražnikom tudi upanje in idejo: upanje v lepšo prihodnost in idejo socializma in samoupravljanja. Danes je ostala predvsem parola.

Drugače pa je vsaka podobnost med današnjimi in takratnim geslom zgolj naključna. Vernikom je vsaj v Sloveniji zdaj priznan status dobrih občanov, ki ohranjajo in gojijo narodne običaje. Rusov pa že zelo dolgo »ne mečemo v isti koš« z Američani in danes morda še malo manj kot včeraj. Dolgo se nam je zdelo, da smo znali vgraditi v svoj sistem najboljše od obeh svetov, vzhodnega in zahodnega - imeli smo tržno gospodarstvo, kar dober standard, sorazmerno svobodo in socializem v človeku sorazmerno najbližji obliki. Zdaj se nam lahko zdi, da nam je ostalo samo najslabše od obeh svetov - brezposelnost in visoka inflacija nerazvitega kapitalističnega sveta in brezperspektivnost, do kraja socializirano gospodarstvo in do kraja zideologizirano politiko in šodstvo vzhodnega tabora.

In vendar - na Zahodu si izposojamo denar, tam kupujemo tehnologijo, zasebno uvažamo od tam vse, razen ideologije; toda kot država trgujemo čedalje več z Vzhodom in zdi se, da se z neopaznimi koraki tudi doma približujemo tamkajšnjim stanjem; vrtimo se v krogih, naglo zaostajamo v tehnološkem razvoju, izvažamo za vsako ceno najboljše blago, slabšega pa po poljubno visokih cenah prodajamo doma, razmišljamo o vseh mogočih načinih, da bi izvalili devize domačinom in tujcem in ne nazadnje razmišljamo tudi o tem, da bi se priključili vzhodnemu tehnološkemu razvojnemu programu.

Slednje je simptomatično - nihče ni dementiral javnega pisanja o teh načrtih in zunaj Slovenije jih je povzel en sam list, niti eden pa ni o tej temi napisal kaj samostojnega. Najsi gre za prestrašenost, oportunistično ali slabovidnost, dejstvo je, da skoraj vsa Jugoslavija molče spremlja korake, ki utegnejo pripeljati do strateškega premika v mednarodnem težišču naše države.

Že od nekdaj so nam bolj nevarni domači stalinisti in dogmatiki kakor pa Rusi. To se vidi. Ne nazadnje, tudi po najnovejši kampanji proti notranjemu sovražniku. Če partija, ki ima štiri-deset let absolutno oblast, še zmeraj vidi povsod sovražnike, potem mora biti nekaj narobe z njo, s tistimi, ki določajo njeno politiko, danes takšno, jutri drugačno, a vedno enako pravilno. Celo Gorbačov šiba okostenelost, korupcijo in klečeplazništvo v partijskih in državnih vrhovih, ker mu je jasno, da ni mogoče govoriti o večji učinkovitosti sistema, če v Sovjetski zvezi ne bodo vsaj deloma izkoreninili teh pojavov. Mi med tem govorimo o meščanski desnici.

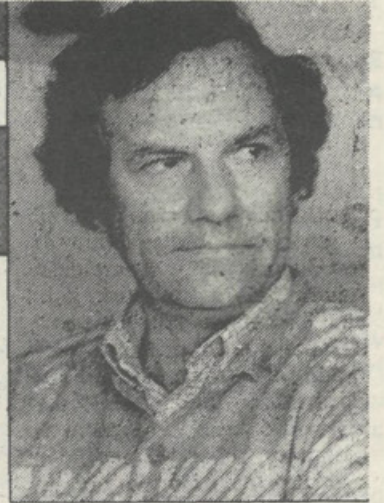
Skrb vzbujajo predvsem to, da resnične probleme mirne duše puščamo ob strani. Nekako smo se že navadili na permanentno krizo, zdi se, da niti ni več resnih prizadevanj, da bi se izkopal iz težav - ali pa je prevladal občutek nemoči, nespособnosti, da bi tekmovali z razvitim svetom. Bolj kot vpliv ideologije je to verjetno razlog za počasno drsenje proti Vzhodu, ki se kaj lahko prime v humusu prakomunističnih simpatij. Človek, ki količkaj spremlja dnevno časopisje, zlahka opazi, da se kolese državne in partijskega aparata vrti malodane v prazno. Najsi se govori o tehnološkem razvoju države ali

o novinarstvu, povsod se ponavljajo stavki, ki smo jih slišali že pred dvajsetimi in več leti, v slogu: Tovariši, zunaj je mrz, zavedati se moramo, da je delavski razred to opazil. Ljudi zebe in če ne bomo korenito spremenili metod in vsebine našega dela, bodo delavci začeli izgubljati zaupanje v našo družbo. Treba se je odločno postaviti po robu poskusom tehnokratov, liberalov... in meščanske desnice, da bi izkoristili naše trenutne težave in poskušali omejiti vpliv delavcev na odločanje o uporabi goriva, ki ga trenutno sicer ni, vendar je treba poskrbeti, da bo čimprej spet na trgu.

To se dogaja v času, ko se je gospodarski položaj po letih izvajanja stabilizacijskega programa spet obrnil na slabše, kot ugotavlja tudi nadvse diplomatsko in na uradnih podatkih zasnovano redno letno poročilo zahodne gospodarske organizacije OECD, v kateri sodeluje Jugoslavija kot opazovalka. Nismo obrzdale inflacije, nismo izboljšali strukture gospodarstva. OECD ugotavlja, da je novi devizni zakon sredstvo za prelivanje deviz od dobrih izvoznikov k slabim uvoznikom, in ocenjuje, da bi bile potrebne korenite spremembe v jugoslovanskem finančnem sistemu češ, banke nadzorujejo tisti, ki si pri njih izposojajo denar, zelo veliko kreditov pa odobravajo z obrestmi, ki so še nižje od že tako prenikljivih običajnih obrestnih mer.

Sicer pa je tudi brez pomoči OECD opaziti, da vlada sprejema v glavnem paliativne ukrepe ali korigira že sprejete. Veliko se govori o liberalizaciji gospodarstva, vendar imamo čedalje bolj administrativno in socialno, ne pa gospodarsko politiko. ZIS išče sponzorje za svojo politiko socialnega miru in ker jih zunaj ne najde, jih določa doma, po pravilu: enemu vzemi, drugemu daj, v povprečju bosta oba še kar zadovoljna.

Podobno pa je tudi na političnem oziroma duhovnem področju. Če nič drugega, se je doslej vsaj ponekod v Jugoslaviji uveljavila kultura političnega dialoga v partiji in zunaj nje. Toda ta verbalni pluralizem bo imel predvsem psihološko vlogo oziroma bo celo prispeval h konzerviranju in utrjevanju obstoječega stanja, dokler se ne bo dialog prenesel v politične institucije in dokler ne bo postal ne samo osnova političnega odločanja, tem-

Andrej Novak, publicist

več tudi neločljivi sestavni del resničnega, ne samo deklariranega političnega in pravnega sistema. Za zdaj imamo samo prosvetljeni absolutizem - vladar je dober in pusti malo več svobode, dokler ljudstvo ne zlorablja njegove dobrote. Tedaj lahko čez noč postane strog in maščevalen.

Toda namesto da bi se partija tvorno vključila v dialog in pospešila proces nastajanja programskega pluralizma, zdaj na partijskih sestankih po vsej Jugoslaviji komunisti poslušajo strogo zaupne puhlice o notranjem sovražniku in letajo kot Charlie Brown z mrežo za metulje za predstavniki meščanske desnice. Namesto da bi se govorilo o inflaciji, brezposelnosti in idejni praznini, se govori o varnostnem položaju.

Ali to pomeni, da v partiji dobivajo večji vpliv konservativni in dogmatski elementi? Prej bi rekli, da prevladujejo rutinerji in pragmatiki, ki ponavljajo konservativna stališča, bodisi zato, ker nimajo novih idej, bodisi zato, ker te ne more nihče napasti, če ponavljáš tisto, kar si že rekel sam ali kdo drug. Toda vse to meče tudi na liberalne elemente v partiji senco suma, da pritrkavajo iz strahu pred notranjim spopadom ali iz oportunitizma, ker jim gre predvsem za oblast in za lasten položaj. To pa je najboljša pot, da se politika do kraja diskreditira.

Predsedništvo RK SSRN Srbije

OSTAVKA GLAVNOG UREDNIKA

Predsedništvo RK SSRN Srbije, na sednici održanoj u petak, 30. januara, razmatralo je i informaciju o problemima ostvarivanja uredničke politike i kadrovske situaciji u reviji DUGA. Prihvaćeni su informacija Sekcije za informisanje RK SSRN, stavovi Izdavačkog saveta lista i ostavka Grujice Spasovića, glavnog i odgovornog urednika DUGE.

Dr Vojislav Mićović, član Predsedništva, rekao je da su tokom prošle godine na sadržaj niza tekstova upućene brojne primedbe sa tribina društvenih organizacija i tela. O propustima i promašajima u ostvarivanju koncepta uredničke politike u proteklih nekoliko meseci vođena je široka i dosta strpljiva rasprava sa rukovodiocima i redakcijom DUGE, na osnovu čega se došlo do zaključka da je u njoj došlo do odstupanja u nizu tačaka od usvojene koncepcije uredničke politike. Među njima se nalazi i veći broj za naše društvo politički neprihvatljivih tekstova.

Obaveštavajući Predsedništvo o sednici Izdavačkog saveta DUGE, održanom dan ranije, Miodrag Vujičić, predsednik Saveta, saopštio je ocene i precizirao neke stavove Saveta.

Redakciji su posebno zamereni feljtoni o mas-poku, polemika oko stavova dr Dimitrija Rupelša „koja je doprinosila podsticanju međurepubličkih i međunacionalnih nesuglasica“, zatim tekst koji je „gotovo blagonaklono“ govorio o četničkom lideru Dragiši Vasiću, kao i tekst o Vice Vukovu. Najviše kritika upućeno je na račun objavljivanja intervjua sa Mijalkom Todorovićem, teksta o Koči Popoviću. „bez njegove saglasnosti“, a posebno zbog objavljivanja više feljtona „o događajima i ličnostima iz istorije KPJ i perioda Kominterne, gde je bilo politički nedozvoljivih konstrukcija i zaključaka, kojima se nastojalo da se KPJ prikaže kao partija koja je u kontinuitetu još uvek zarobljenik kominternovskih pogleda.“ Ozbiljnim promašajem Savet je ocenio i objavljivanje feljtona Ljubodraga Đurića.

Do okončanja konkursa za novog glavnog i odgovornog urednika, ovu dužnost obavljaće i dalje Grujica Spasović. Duga 333 7 2. 1987.

RAZSTAVA

Razstava svobodne slovenske besede, svobodnega slovenskega narodnega ustvarjanja

V soboto 28. marca, ob 11. uri, je bila v Slovenskem domu na 864 Pape Ave., v Torontu, ob navzočnosti zastopnikov kanadskih oblasti, federalne in provincialne vlade, Torontskega odbora za vzgojo in Etnične tiskovne zveze, svečana otvoritev dvodnevne razstave svobodne slovenske besede in umetnosti.

Pozdravu in uvodnim besedam predsednice Slovensko-kanadskega sveta, dr. Branke Lapanje, so sledili pozdravi in kratki nagovori povabljenih gostov: g. Andrew Winter, MP, je zastopal g. Davida Crombie, federalnega ministra za mnogokulturnost;

Gospa Christie Hart, MPP, je zastopala in prebrala pismo premiera ontarijske vlade g. Davida Petersona;

G. Len Gullins je zastopal in prebral pismo provincialnega ministra ontarijske vlade za mnogokulturnost g. Tony Ruprechta;

Gospa Nola Creve, odbornica Torontskega šolskega odbora za vzgojo, je v kratkih, jedrnatih besedah osvetlila vrednote kulturnega dela. Njen govor navajamo v celoti.

Dr. Jože Kirschbaum, naš stari znanec, velik prijatelj Slovencev, je zastopal Etnično tiskovno zvezo in Slovak World Congress. Poudaril je, sorodnost, bolje rečeno, podobnost motivov, ki jih najdemo tako v slovenskem kot v slovaškem umetniškem ustvarjanju. Omenil je tudi, kako se je nekaj let pred drugo svetovno vojno, kot zastopnik Slovaške dijaške zveze, udeležil kongresa Pax Romanae v Rogški Slatini. Ob tej priliki je bil v Ljubljani in obhodil tudi druge slovenske kraje...

Dvorana je bila lepo okrašena. Otvoritev razstave pa je poživila plesna skupina "Planika" v slovenskih narodnih nošah, katero uspešno vodi gđc. Nevenka Stajan.

Da pa smo mogli organizirati razstavo v takem obsegu, je veliko pripomogla denarna podpora, ki jo je prav za to priliki podelilo Slovensko-kanadskemu svetu ministerstvo provincialne ontarijske vlade za kulturo in državljanstvo. Ker je bila aprilka številka SD v teku razstave že v tisku, bomo o razstavi sami obširneje poročali v naslednji številki Slovenske Države.

Notes for Slovenian Council of Canada s opening of the "Exhibition of Printed Words and Art by the Slovenians in Canada: their New Homeland", 28. 3. 87 by trustee Nole Crewe, Chair, Toronto Board of Education.

I want to thank the Slovenian Council of Canada for putting on a show of their commitment to those things which are so important to the children of Canada.

The love of books is one of the most important things that parents can pass on to their children. The heritage of Slovenians since the printed word was invented has been that love.

A community in which mothers and fathers and grandparents give children an appreciation for the power of words the magic of books and then surrounds them

Nadaljevanje na str. 5

The Honourable

Tony Ruprecht M.P.P.

Minister With Special Responsibilities for Multiculturalism

Minister Responsible for Disabled Persons

700 Bay Street, 3rd Floor, Toronto, Ontario M5G 1Z6 965-1122

March 20, 1987

Dr. Branka Lapanje, President
Officers and Members
Slovenian Council of Canada
108 Hollywood Avenue
Willowdale, Ontario
M2N 3K3

Dear Dr. Lapanje and Friends:

As Minister with Special Responsibilities for Multiculturalism, I wish to extend heartiest congratulations on the opening of your exciting two-day Exhibition with the active participation of Slovenian writers, artists and craftsmen from Canada, the United States of America, Australia and Argentina.

I wish to commend all the hard-working people who helped to organize this great event. The exhibit of Literature and Printed Words and various forms of Art and Crafts, including paintings, photography and woodwork, will certainly enhance your Council's justified pride in, and offer encouragement to, the talented members of the Slovenian community. Your Exhibit will also be an important contribution to Multiculturalism in our province through your willingness to share your rich heritage with Canadians of different ethnocultural origins.

It is, therefore, a great pleasure on behalf of the Government of Ontario to welcome your visitors from around the world to our province and to extend our warmest Best Wishes for a most successful Exhibition.

Sincerely yours,

Tony Ruprecht

Tony Ruprecht, M.P.P.
Minister with Special Responsibilities for Multiculturalism

TR/JK/cd

cc: Vladimir Mauko
Publicity Chairman

The Premier
of Ontario

Legislative Building
Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 1A1

March 1987

Dear Dr. Lapanje:

On behalf of the Government of Ontario, I am pleased to extend warm greetings to those in attendance at this delightful exhibition of art and printed works by members of the Slovenian community in Canada.

I also take this opportunity to commend the Slovenian Council of Canada for its initiative in providing this special opportunity for those of Slovenian origin to celebrate their rich cultural heritage.

Please accept my sincere best wishes for a most successful exhibition marked by the pleasure of fine art and good fellowship.

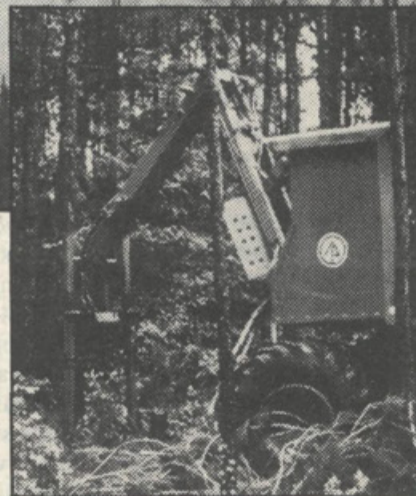
Sincerely,

David Peterson

Dr. Branka Lapanje,
President,
Slovenian Council of Canada,
108 Hollywood Avenue,
Willowdale, Ontario.
M2N 3K3

THE CANADIAN FORESTRY SERVICE

ZAVAROVANJE NAŠEGA NADVSE DRAGOCENEGA NARAVNEGA BOGASTVA

P

reko 90 let Kanadska gozdarska pomoč vodi naše gozdarstvo. To gozdarstvo je vredno \$33 milijonov za kanadsko gospodarstvo.

Zanesemo se lahko, da kanadska gozdarska pomoč povspešuje kanadsko gozdarstvo za pravičen družbeni ambient in gospodarske potrebe vseh Kanadčanov.

Za nadaljnje informacije o Kanadski gozdarski pomoči pišite na:

THE CANADIAN
FORESTRY SERVICE
351 St. Joseph Boulevard
Hull, Quebec
K1A 1G5

Canadian Forestry
Service

Service Canadien
des forêts

Canada

Nadaljevanje s str. 4

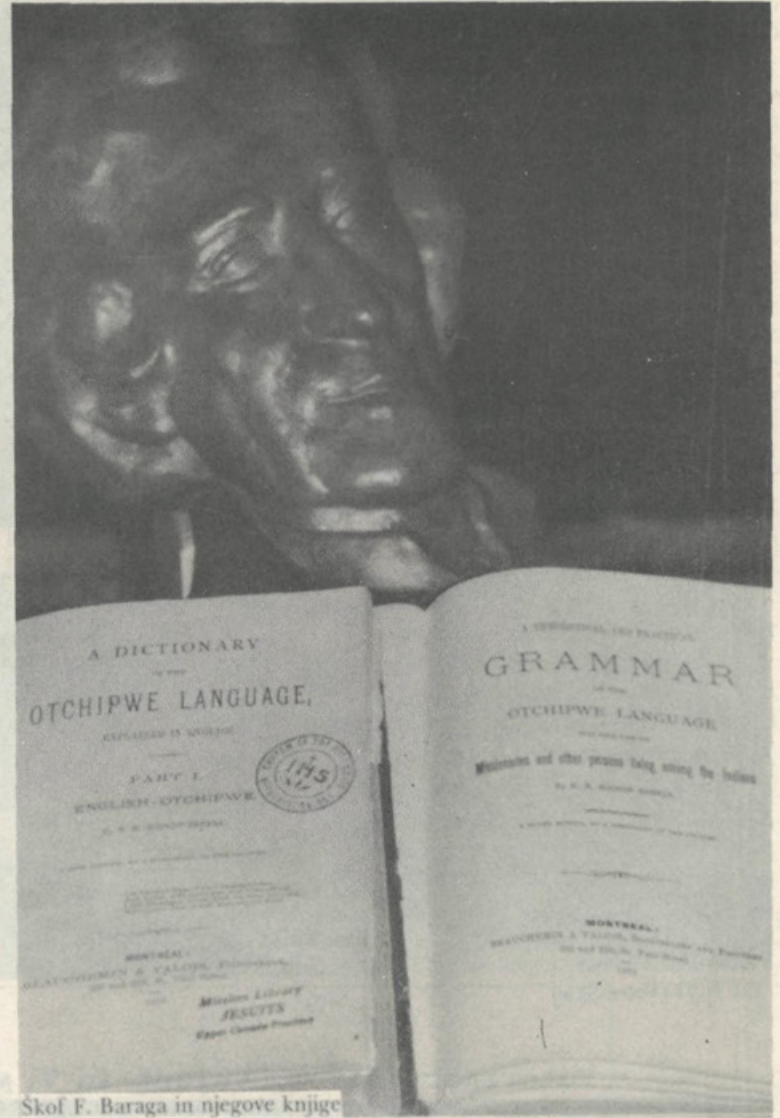
with the beauty of their art and culture is a rich one indeed.

Research repeatedly demonstrates that children who come ready to learn and excited by the possibilities of education are the ones that go on to excel - both in the public system and in the post-secondary institutions. You make our job at the School Boards so much easier. You bring your children to kindergarten already infused with the tools that they will need to continue your proud tradition. Everything in this exhibition bears witness to your commitment and dedication to the written word: to truth, its power and to history.

I congratulate the Slovenians of Canada on your past accomplishments; I thank you for your partnership in education and I wish you continuing success in the years ahead.

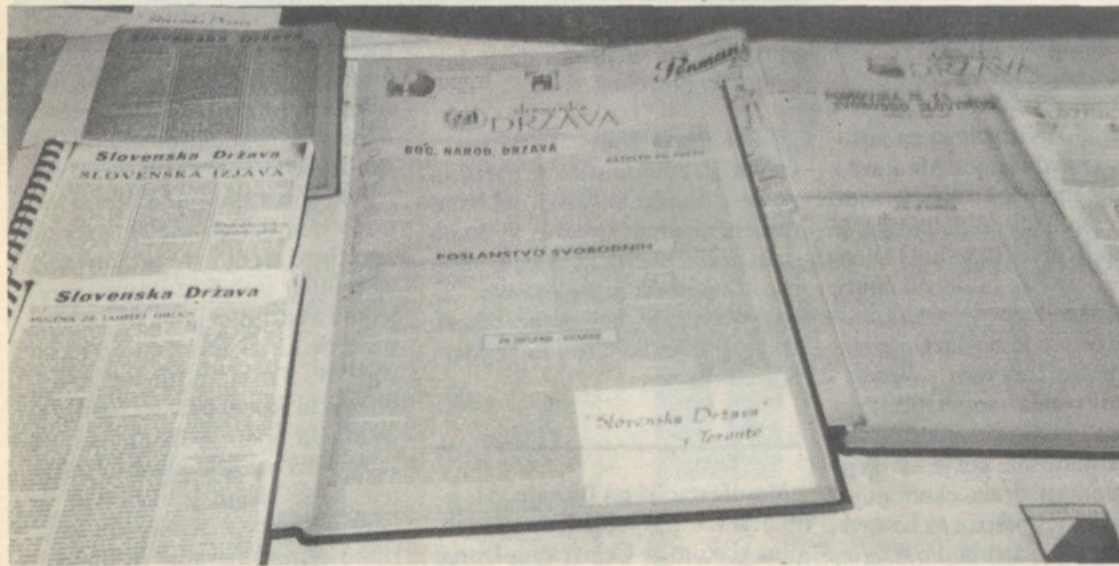
Tajnik in predsednica Slovensko-kanadskega sveta g. Ing. Ciril Pleško in gđc. Dr. B. Lapajne

Skof F. Baraga in njegove knjige

Predstavniki kanadskih oblasti na Razstavi - od leve na desno: Dr. J. M. Kirschbaum, ga. Nola Creve, g. Andrew Witter, g. Len Gullins, ga. Christine Hart, gđc. B. Lapajne, plesna skupina Planika.

Dela pisatelja Karla Mauserja

Ga. Nežka Petek-Skulj

G. B. Kramolc

Bara Remec in France Gorše

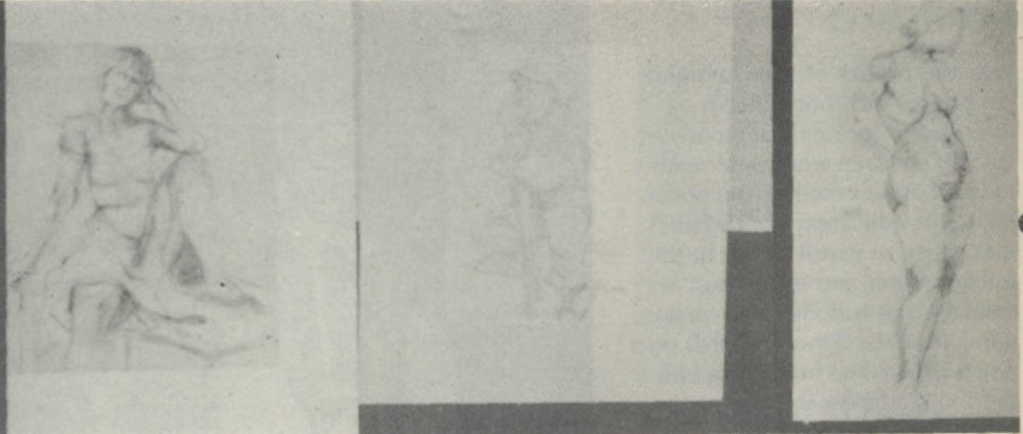
F. Gorše

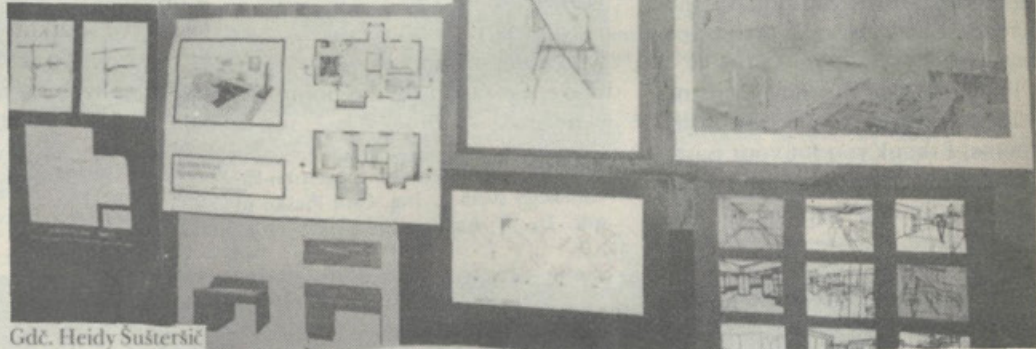
Ga. Nežka Petek-Škulj

Ga. Nežka Petek-Škulj

Ga. Nežka Petek-Škulj

Gdč. Heidy Šušteršič

G. B. Kramolc

Fotoreportaža: I. Valent in V. Mauko

dogajanja...

Begunci - malo resnice.

Drago Jančar v Novi Reviji 57/87 (zaenkrat javnosti še "nedostopna" (pr. ur.) v članku O narodni eroziji poda zanimive teze. Pravilno ugotavlja vzroke slovenske ekonomske in politične emigracije.

Število emigrantov postavi že na številko 600 000 zadnjih 100 let; slabo pravi, da razen potice in polke in harmonikarskega slovenstva, ki se zbira na Škofjeloškem pikniku ni veliko ostalo. Po Rebuli, tako tudi po Jančarju, pa zgleđa, da obstaja v USA še neko drugo režimu najbrž neprijazno zdomstvo. Za Argentino omeni dve politični emigraciji, prvo za časa fašizma iz Primorja in drugo po revoluciji. Ta je po Jančarju, ohranila slovenstvo v najvišji meri, jezik, kulturo in tradicije. V svoje izgnanstvo so ponesli vero, narodno zavest, politično prepričanje in vse to TUDI OBDRŽALI.

Izgubili so državo, a še z večjo močjo so se oprijeli domovine. Geslo jim je: Mati - Domovina - Bog. Napačno označi Jančar naše v Argentini, da se izživljejo v sovraštvu, ker jih k temu zavezuje spomin na trpljenje in smrt domobrancev. Vsem izseljencem je po Jančarju skupna ena stvar "odšli so ali so morali oditi iz države in družbe, ker tam ni bilo mogoče svobodno živeti, delati in ustvarjati..." Zopet je Jančar šibak, ko trdi, da je diaspora terorizirana, vodena od dveh strani: od konzulata in misijonarjev obeh barv (rdeči in duhovniki). To ljudi straši, vzemirja in so sadovi tega ponemčenja, amerikanizacija in t. d. Resnica je vsem poznana: konzulat izsiljuje, pritiska pri vizumih, povezavi z domačimi in zaslješvanji. Duhovniki vabijo toda ne silijo. Klasičen primer kako režim odtuja slovenski živelj je slovenski klub

LIPA v Parizu (Mladika 1986/10/149). Poleg živahne delavnosti katoliške slovenske misije je obstojal laični klub Lipa. Konzulat in še posebno SIM so ga skušali pridobiti za režim. Rezultat je bil, da so na lanskoletni občni zbor od 150 članov prišlo samo 3. To pomeni konec organizacije. Jančar zaključuje presentljivo: dokler v Sloveniji ne bo omogočeno svobodno izživljanje na nazorskem, duhovnem, kulturnem, političnem in gospodarskem polju, toliko časa se bomo srečavali z množičnim izseljevanjem. DOKLER SE VSI SKUPAJ NE ZNAJDEMO V EMIGRACIJI. Hvala Vam g. Jančar. Le kje ste bili leta 1945?

Dr. Peter Urbanc

IZ UPRAVE S. D.: V zadnjih mesecih so plačali naročnino in darovali v tiskovni sklad: (cena naročnine je \$12 na leto (navedeno koliko let), kar je več, je prispevek za tiskovni sklad).

I. G., USA, \$10; L. K. (za T. S.) \$50; W. K. (za 2 leti); F. K. (za 2 leti); J. B. (za 2 leti); A. P., USA; F. Tomšič (za 5 let) in v tisk. sklad \$40; L. J., USA \$8; M. B., Chicago \$8; D. (za 2 leti) \$1; I. F.; J. B.; A. B. (za 2 leti); J. B.; Rev. D. S. (za 2 leti); N. N. \$100; P. Kveder \$83; J. Kosorok \$10; F. S. \$10; G. B. Nemčija; M. K.; I. Kuno: var, USA \$13; B. K., C. M., USA \$8; S. Tompa, A. Kuroms \$8; D. N., Nemčija; A. B., Kitchener \$8; K. V., Švica; A. J. \$8; M. S., L. B. \$8, Mrs. A. J.; Mrs. Č. F. V.; F. O. (Kanada-USA) \$14; J. Medved \$3; J. R. \$50; A. P., A. S. \$50; L. G. \$8; Mrs. M. Fischinger (2 leti); L. K., USA \$100; J. R. \$3; Z. Mican \$8; T. Frank \$8; K. Janez \$13, A. Tila \$13; Z. V. \$10; J. P., Colombia \$3; P. Franc. \$3; H. Z. \$3; Z. * \$40; B. P. \$20; A. Papež \$20;

Djilas-Saharov-Gorbačev. 29. dec. 1986 je Djilas v razgovoru v italjanskem časopisu o razvoju v SZ povedal: "Ni razloga za auferijo (silno navdušenje). Menjave v SZ so pomembne! Prepričan sem, da bodo izpustili po Saharovu še druge oprečnike (tu je imel Djilas prav. Op. ur.) Iz hude diktature prehaja SZ v prosvetljeni absolutizem. Odprtost je najvažnejši razvoj pod Gorbačevom. Vendar Gorbačev ostaja dogmatičen in tako mora biti. Enostrankarski sistem pač ostane tak, kot je v svojem bistvu modernizirala ekonomijo, uvedla nove tehnike in to bo zaviselo mnogo od zapada. Po tem izboljšanju pa bodo odkrili globokost pomanjklivosti sistema. Glavna ovira bo nepremakljivost silne birokracije. Nevarnost je tudi v konservativnem anti-komunizmu. Tega bo partijska birokracija izrabila, da prepreči reforme. Anti-komunizem je toliko bolj nesmiseln, ker komunizem kot ideologija, - mednarodna ne obstoji več. Vse partije so v silnem premikanju. Odprtost, privatni iniciativi v SZ je premajhna. Saharov in jaz imava idejo, da enostrankarska ideologija ne more rešiti globokih, bistvenih problemov. Svoboda mišljenja mora nujno vključiti politične svoboščine. Ne odrekam se jugoslovanski

F. S. \$40; S. L. \$40; N. N. \$100; in Z. Varš \$50. Vsem se pristrčno zahvaljujemo vključno oglaševalcem, ki so poravnali svoje obveznosti! Bog plačaj! (S. D.) *

revoluciji in smatram, da je bila dobra in potrebna."

Tako pravi Djilas, ki veruje v evolucije komunističnih partij in povsem zanika večinski nekomunistični element družbe, ki bo ob dani priliki prevladal nad birokracijo. O potrebi jugoslovanske revolucije pa je komentar odveč. Djilas pač ni Saharov in še manj Solženicin.

Manifestacija na Dunaju. 31. januarja t. l. se je odpeljalo s posebnim vlakom iz Celovca na Dunaj 1500 koroških Slovencev. Na južnem kolodvoru jim je dunajska občina pripravila tri podzemne vlake, da so se odpeljali v center

mesta. Tu so se zbrali še mnogi avstrijski prijatelji. Veličastna manifestacija je dosegla število več sto napisov in čez 5000 oseb. Protestirali so proti namenu ločiti na koroških šolah slovenske učence od samo nemško govorečih. Nekaki apartheid sredi Evrope. Slovenski zastopniki so bili istočasno sprejeti od avstrijskih politikov. Dunaj nikakor ni bil sovražen do naših rojakov. Tu bi veljalo opomniti, ob tem krasnem uspehu naših rojakov, da bi bil že skrajni čas, da se Korošci otresejo politične kuratele KPS, ki jim je napravila še neprimerno več škode, kot avstrijsko nerazumevanje in občasni teror. V Ljubljano da, toda samo vezano na pomoč slovenščini, gospodarski povezavi ne pa na kongres KPS!

*Podatki o avtomobilskih nesrečah v Kanadi za l. 1985 kažejo naslednjo sliko:

*Smrtnih nesreč je bilo nad 4.000, ranjenih pa nad 200.000 oseb.

*Prometna nesreča je najpogostejši vzrok smrti za Kanadčane do 34 leta starosti.

*15-24letni vozniki predstavljajo nad 25% voznikov, ki umro na cestah v Kanadi.

*85% vseh prometnih nesreč so krivi ljudje, v največ primerih nepazljivost voznika.

*Alkohol igra vlogo pri približno polovici vseh smrtnih prometnih nesreč.

*Polovica prometnih nesreč se primeri manj kot 40 km od bivališča žrtve in pri hitrosti 60 km/h ali celo manj.

*Letno škodo, ki jo povzročijo prometne nesreče v Kanadi, cenijo na dve in pol milijarde dolarjev. (Can. Scene, 1224)

Jugoslavija na križopotju

Članki o naši domovini v tujem tisku nas vedno zanimajo, razveseljijo pa nas zlasti novice in pohvalno prikazovanje slovenskega naroda kot enega najnaprednejših in ustvarjalnih evropskih narodov. S. D. je ponatisnila nekaj vrstic iz N. Z. Z., ki je hvalevredno pisala o slovenskem mozaiku v Evropi. Nam ne gre za osebni ali strankarski prestiž, kot zdomci se ob branju tudi ne predajamo samo čustvom, marveč kritično in z največjo stvarnostjo zasledujemo socialni, politični in gospodarski razvoj v Sloveniji in v drugih južnoslovanskih republikah. Več ali manj smo poučeni iz domovinskega tiska ali pa po že ne tako redkih zdomskih obiskovalcih naše domovine.

Tokrat nekaj misli o "južnoslovanskem proletarskem mozaiku". Selecciones Readers Digest" so v januarški španski izdaji posvetile južnoslovanskemu vprašanju šest strani. Nam niso odkrile nič novega, svetu pa po tolikih letih napačnega prikazovanja Titovega raja na račun zapadnih posojil in njegove dedščine vsaj nekaj resnice.

Dopisnik Fergus Bordewich pojasnjuje svetu politične in gospodarske razmere in trenja med posameznimi republikami in narodi. V 7. rdečtiskanih vrsticah že uvodoma odkriva jugoslovansko politično stvarnost, ko zatrjuje: "Dežela južnih Slovanov je globoka, razbita družba s propadajočim gospodarstvom in se vsak dan bolj součuje s težko sedanostjo. Uspeh (svobodnejša družba ali še krutejša diktatura) je silne važnosti za zapad". Dopisnik navaja kopico nam že znanih političnih in gospodarskih dejstev, ki izpolnjujejo sliko "mozaika jugoslovanskega marksizma". Da so v Jugoslaviji podedovali sovjetski gospodarski sistem, je Slovenec Aleksander Bajt potrdil dopisniku. Danes Bajt že zahteva gospodarske spremembe z resničnim samoupravnim trgom in večjo demokratičnostjo.

Za Bordewicha je Jugoslavija bila 30 let amortuigador med Varšavskim paktom in NATO. V prepričanju, da bi notranji spori predru-gačili to evropsko ravnotežje, Zapad opozarja na možno rešitev. Jugoslavija ima danes 20 tisoč milijonov dolarjev dolga, brezposelnost presega že 17% prebivalstva, to je največja brezposelnost v evropski državi. Inflacija je dosegla 85% in živlenski nivo je padel za tretjino. Četrta del 6,5 milijonov javnih uslužbencev je po zapadnih računih odveč. 700 tisoč delavcev se poslužuje "bolezenskega dopusta", 600 tisoč počitnic, ostali pa delajo z izjemo v Sloveniji le 3 in pol ure na dan.

Uroš Makovec, urednik Mladine, tako F. Bordewich, je zavrnil, da so "naši najvažnejši načrti, da čimprej uveljavimo naše gospodarstvo in politično strategijo s tem, da izločimo trdo strankarsko linijo, ki želi Jugoslavijo znova v vshodnem bloku. Makovec mu je zavrnil, da Slovenci podpirajo pluralizem in zahtevajo več svobode. Socialne razlike med republikami so zelo velike. Letni dohodek v Sloveniji dosega 4 tisoč dolarjev, v južnih republikah od 500 do 800 dolarjev letno.

Mnogi Jugoslovani so po pisče-

vem mnenju prepričani, da bi resna gospodarska reforma spremenila tudi politični položaj, če bi zvezna vlada zmanjšala nadzorstvo in nudila državljanom več pobude in svobode. Če bi zvezne oblasti dopustile več demokracije in svobodna podjetja, bi zapad pomagal s pogojno gospodarsko podporo.

Belgrajski sociolog Stojanovič, tako dopisnik, je dejal: "4 leta že govorimo o spremembnih načrtih, čas pa beži v korist konzervativcev ali celo reakcionarjev. Demokratična država bi lahko postala model za vshodnoevropske države. Če zapad ostane popustljiv, ne vemo, kako se bo to končalo".

V vseh južnoslovanskih republikah nastopajo mladi rodovi, ki si vse drugače zamišljajo ureditev zvezne države. Zvezino vodstvo (CKKPJ) se zaveda nevarnosti razpada, zato je dalo republikanskim vladam nekaj več pravic, noče pa uvideti, da lahko le prava demok-

racija reši federacijo. Večina Titovih sodelavcev je že pomrla, redki, tako Djilas, nekdanj najožji Titov sodelavec, Dedijer in drugi so že desetletja opozicionalni klicarji proti režimu ZKJ. Neredki Stalinski oboževalci so prišli do spoznanja, da moskovski način vladanja ni spremeljiv za jugoslovanske narode in enostrankarski režim odklanjajo. Celo kralj Aleksander I. je to sprevidel, ko je njegova JNS v nekaj letih propadla in državo že takrat privedla pred skorajšnje razsulo.

S. D. je že pisala o miselnosti kroga slovenskih kulturnikov okrog Revije in Mladine, prav tako o protestnih izjavah srbske opozicije. Pred kratkim je prišla v svobodni svet spomenica Odbora za obrambo svobode misli in izražanja,

ki jo je ta Odbor poslal SFRJ in jugoslovanski javnosti. Spomenico je podpisalo 18 uglednih predstavnikov, med njimi 12 članov Srbske akademije znanosti in umetnosti. Spomenica zahteva ukinitve ene same politične stranke ali katerekoli izključne skupine, kakor tudi vsake oblike

partijske države in sicer s svobodnimi in neposrednimi volitvami. Spomenica zahteva uveljavljenje učinkovitega demokratičnega nadzorstva nad oblastjo in njenimi nosilci s svobodo javnosti, ukinitve možnosti preventivnih aretacij in konfiniranja, vzpostavitev enake pravice do javnega zborovanja in združevanja ter pravice do stavke. To je: **zahteva po pluralizmu in demokraciji v zahodnem smislu.** V zveznih jetnišnicah je še vedno čez tisoč političnih oporečnikov, kar svobodni svet zelo moti v odločitvah gospodarske pomoči. Med tem ko Gorbačov spušča na svobodo politične disidente, CK KPJ vzbuja z nasiljem proti kritikom belgrajskega režima in znova in znova preganja svobodnoljubne oporečnike.

Jugoslavija se približuje časom l. 1945-46, ko je CK KPJ prelomil Titov-Subašičev dogovor, da se bodo izvedle demokratične volitve. Kako je Tito prelomil besedo, o tem se lahko poučite v razpravi dr. Sirca v Slovenskem zborniku.

Taka je jugoslovanska stvarnost. Slovenci v svetu znova in znova povdarjamo: Slovenci zahtevamo

zase politično, kulturno, versko in gospodarsko svobodo, državno samostojnost, Združeno Slovenijo. Zadevamo se, da je v tem boju potrebna previdnost in politična modrost. Politični razvoj v jugoslovanski federaciji gre svojo razumljivo pot. Slovenci v domovini in po svetu želimo, da južnoslovanski narodi rešijo svojo potoplajočo barko v razburkanem viharju s treznostjo in narodnim ponosom. Svetovne politične razmere in razvoj v federaciji zahtevajo od vodilne Partije, da vendar že prizna, da je federalna rešitev mogoča le v demokratičnih, samostojnih in svobodnih južnoslovanskih državah. Čas hiti, politični razvoj se jasni, potrebne so le modre politične poteze, ki naj bi rešile ta važni geografski prostor pred katastrofo.

Komunistov ne bo rešila dogma, marveč le stvarna demokratična notranja in zunanja politika ter modra ter umirjena odločitev za popolno svobodo vseh južnoslovanskih narodov.

Pristavski

Če imate pritožbe proti Metro policiji, mi bi radi slišali.

1

Mi smo urad za ljudske pritožbe. Če imate pritožbo o kakem policaju, ki je uslužben pri Metropolitan Toronto Police Force to pritožbo lahko vložite pri nas. Mi smo privatna civilna agencija. Zagotavljamo vas, da bo vaša pritožba preiskana in bo zaključena pošteno in pravično.

2

Pritožbe proti članom Metropolitan Toronto policajem lahko napravite na: Vsaki policijski postaji, na The Public Complaints Investigation Bureau, na oddelku policije, 3080 Yonge Str. (na križišču Lawrence Ave.). Na The Office of the Public Commissioner, 157 Bloor Street West (na križišču Avenue Rd.), ali če kličete 963-1141 in izveste, kdaj bo predstavnik od urada Office of the Public Complaints Commissioner v vašem okrožju.

Clare E. Lewis, Commissioner

Ontario

Attorney General, Ian Scott

VESELO

VELIKO NOČ

želi vsem Slovencem

Tone Ambrožič

861 College St. Toronto, Ont., M6H 1A1

Tel.: 531-1223

Vesele velikonočne
praznike Vam želi

VESELO

VELIKO NOČ

želi vsem delavcem in znancem

GRADBENO PODJETJE

Jože Kastelic Ltd.

10 KEYWELL COURT, Toronto, Ont. M8Y 1S6

255-2085

Linden
RESTAURANT
Steak & Sea Food
Fully Licensed
Parking at Rear

1574 The Queensway
& Atomic Ave.

Lastnika: Franc
PAUL Tomšič

Tel.: 255-1496

VESELE VELIKONOČNE
PRAZNIKE
želi

ANSAMBEL KARAVAN

KLIČITE ANDREJA PAHULJE TEL. 255-4502

80-13th STREET, TORONTO, ONTARIO M8V 3H6

VESELE VELIKONOČNE
PRAZNIKE VAM ŽELI

St. Joseph Press

340 Browns Line
Tel.: 251-1337 N. T.

KOMPAS EXPRESS

Slovenska Potniška Agencija

VESELE IN ZADOVOLJNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

Peter Urbanc
Dr. Karel Žužek
Tel.: 534-8891

KOMPAS EXPRESS
741 Bloor St. W.
Toronto Ont. M6G 1K8

VESELO ALELUJO

Vam želi

STAVBENO PODJETJE

F - F Construction Co. Ltd.

Lastnik A. FERKUL

183 BETA STREET, TORONTO M8W 4H5

Tel.: 259-7334

Postani plačujoči
naročnik našega lista!

Poravnajte naročnino
in darujte
v tiskovni sklad
Slovenske Države!

ANTON'S AND SON Vesele velikonočne praznike želi
MEAT MARKET

ANTON BAVDEK

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Imamo vedno sveže meso, okusno prekajeno meso in klobase ter tudi krvavice. Imamo na razpolago bučno olje in rogaško slatino. Pri nas tudi lahko kupite nove zmrzovane skrinje po najugodnejših cenah. Če pripravljate gostije, bankete ali slično, se priporočamo. Dostavljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah Vam napolnimo hladilnike.

633 VAUGHAN ROAD (na vogalu Oakwooda) Toronto
Tel.: 654-9123 — 654-9112

Vsem Slovencem doma in po svetu želi polnost
velikonočnega veselja in živega upanja v prepri-
čanju, da za Velikim petkom tudi našemu narodu
kmalu zasije jutro Velike noči!

Društvo TABOR v Torontu

SLOVENSKA DRŽAVA:
eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

ABC Fire Door Testing & Manufacturing Ltd.

VESELE IN ZADOVOLJNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi

DRUŽINA LUDVIK STAJAN

879 ISLINGTON AVE. • Toronto, Ont., M8Z 4N9 • Tel.: 251-3391

VESELE IN ZADOVOLJNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

želi

VSEM PRIJATELJEM in ZNANCEM

PLATNAR BROS.
PLUMBING & HEATING LTD.

Metro Licence No. 176

43 ALGIE AVE., TORONTO M8Z 5J9

Tel.: Bus. 255-6144
Res. 255-6019
255-6406

Poziv in prošnja vsem bivšim članom in članicam Slovenske dijaške zveze

Usoda je raznesla bivše člane in članice SDZ po vsem svetu. V borbi za prostor na svetu so se v mnogih primerih potrgale ali vsaj oslabilе medsebojne povezave. Na pobudo mnogih bom skušal pomagati k obnovitvi teh vezi, za kar pa potrebujem Vaše sodelovanje. Prosim, da izpolnite to tiskovino in mi jo pošljete. Prejem vsake prijavnice bom potrdil.

Ime in priimek _____

Naslov _____

(kraj, država, provinca, poštna številka)

Telefon _____

Bil sem član (ica) SDZ _____

v srednji šoli v _____

v akademskem klubu _____

Bil(a) sem odbornik (ca) kot _____

Bil sem poglavar (ica) na šoli _____

Bil sem veliki poglavar (velika poglavarica) za _____

Vladimir Mauko
pred vojno poglavar SDZ na učiteljišču v Mariboru
med vojno zadnji poglavar na ljubljanskem učiteljišču

BOG, NAROD, DRŽAVA

Velika noč,

praznik zmagoslavja,
zmaga življenja nad smrtjo,
prazen grob potrditev
žive vere in
neomajnega zaupanja.

umrl je in vstal

središče človeške
zgodovine je Jezusova
smrt in vstajenje
— vse drugo je le do-
gajanje pred tem ali
za tem

Vse dopise, članke, naročnino in prispevke v tiskovni sklad sprejemamo na naslov Slovenska Država, P. O. Box 393, Station "A", Willowdale, Ontario M2N 5T1.

V Argentini pa pošiljajte vse omenjeno na naslov argentinskega urednika in upravnika g. M. Duh, Calle 105, No. 4311 Villa Ballester, Argentina

Vesele velikonočne praznike želi

DRUŽINA PEPEVNAK

87 Dunblaine Ave., Toronto, Ontario.

Vesele velikonočne praznike želi

DRUŽINA KUK

16 Northfield Road, Scarborough, M19 2H4

Veselo alelujo

ŽELI VSEM SLOVENCEM
IN SLOVENKAM V STAREM KRAJU
ZAMEJSTVU IN SIROM VSEH
KONTINENTOV
SLOVENSKA NARODNA ZVEZA
V KANADI

Veselo alelujo želi

vsem prijateljem in znancem
DRUŽINA L. JAMNIK

Vesele velikonočne praznike želi

DRUŽINA
PETER PAVLIN

22 Islay Crt., Toronto M9M 1V3

Vesele velikonočne praznike

želi in se priporoča

“LE CAFE”

25 Belair St. Tel. 967-5911

TORONTO

Marta in Bob

VESELO ALELUJO

želi

vsem prijateljem in znancem

José Osana

**CANADIAN ACADEMY OF
MUSICAL SCIENCES AND ARTS**

731 Brown's Line, Toronto M8W 3V7

Tel.: 259-9182 — 255-3550

Hajka na Novo Revijo

Posredoval: V. Slemensky

57. številka Nove Revije za zdaj ni bila zaplenjena

Predsednik slovenske Socialistične zveze Jože Smole je takoj po izidu 57. številke Nove revije dal uradno izjavo, ki so jo objavila sredstva obveščanja v celoti. Smole se v svoji izjavi najprej opre na ustanovna določila Nove revije, ki med drugim določajo, da uredništvo revije ne bo zastopalo drugačnih stališč kot jih zastopa Socialistična zveza. Nato pove, da je s članki in drugimi besedili v 57. številki Nove revije, njeno uredništvo, ta določila prekršilo; saj gre, po izjavi Jožeta Smoleta sodeč, v tej številki za besedila, ki so sovražna našemu družbeno političnemu sistemu, ki na nesprejemljiv način izničujajo pomen narodno osvobodilne borbe in na negativen način prikazujejo slovenski problem v skupnosti jugoslovanskih narodov. Zato Smole predlaga, da predsedstvo Socialistične zveze na svoji seji, ki bo 27. februarja resno prouči položaj, ki je nastal z izidom omenjene številke Nove revije, obenem pa bo od predsedstva, kot predsednik, zahteval, da skliče Svet Nove revije, kjer bi preučili nastali položaj.

Isti dan kot je 57. številka Nove revije izšla, je predsednik Smole čutil dolžnost, da preko najširših mogočih medijev posvari javnost pred vsebino najnovejše številke omenjene revije. Že mogoče, da se boji odmevov iz drugih republik, boji pa se tudi, kakor se je to bal javni tožilec, Novo revijo zapleniti - prepovedati njeno razpečevanje, kar je v vsakem primeru zanimiv zasuk v reagiranju oblastvenih organov ob dogodkih, ki jim ne gredo v račun.

Karkoli že bo sledilo Smoletovi izjavi za tisk in RTV in karkoli že bo sklenilo Predsedstvo Socialistične zveze, pa bodo besedila iz inkriminirane najnovejše številke Nove revije le šla v javnost. Da uredništvo Nove revije vseskozi poskuša uresničevati tisto vlogo, ki naj bi jo uresničevala tudi Socialistična zveza; to je vlogo dialoga in pluralističnih pogledov na našo klavarno resničnost in vlogo narodno osvobodilne borbe, je že dolgo časa znana zadeva. Prav tako je znana zadeva, da o pluralizmu mnenj in o dialogu govori Socialistična zveza. Kljub vsej tej "harmoniji" med Socialistično zvezo in Novo revijo, vendarle

lahko pride do takih dogodkov, da prva drugi očita sovražno delovanje in spodkopavanje temeljev naše družbene ureditve. Kakšna in s kakšnimi hipotekami je torej obremenjena naša družbena ureditev, da lahko odkrita beseda v Novi reviji spodkopava temelje te ureditve?! Ali pa so morda besede in gesla Socialistične zveze o pluralizmu le pesek v oči? In nazadnje; kako je mogoče neko ureditev sploh spodkopavati? Mar ni legitimna? Mar ni od ljudstva izvoljena? Le kaj ima na vesti? In če kaj ima na vesti, je Nova revija resnično njena slaba vest!

Dokler najnovejše številke Nove revije ne bomo imeli v rokah je težko kaj več reči. Takoj pa je treba ponovno dodati: za zdaj revija ni bila zaplenjena in to je kljub izredno hudi Smoletovi hajki nanjo, pomembno dejstvo, ki kaže da se sestavine političnega ozračja v jugoslovanski Sloveniji pomembno spreminjajo. Lahko da bo zapihal bolj strupen veter, utegne pa biti 57. številka Nove revije tudi zgodovinski mejnik slovenske in jugoslovanske resničnosti. Kakor koli se bodo odvijale stvari - o 57. številki bomo še pisali! Napisano: februarja 1987

*Škof Elden f. Curtis škofije Helena v ZDA (Montana) je imenoval za svojega generalnega vikarja župnika Jožeta Mavsarja, župnika pri sv. Cirilu in Metodu v mestu Helena. Škof Curtis sam je po materini strani slovenskega rodu.

*"Glavne in stalne sestavine moje pozicije je ideja, da je ohranitev miru nerazvezljivo povezana z odprtostjo družbe in spoštovanju človeških pravic kot so formulirane v Univerzalni deklaraciji človeških pravic, in prepričanje, da more samo sovpadanje socialističnih in kapitalističnih sistemov zagotoviti temeljno in stalno rešitev problema miru in preživetja človeštva." Andrej Saharov v članku Of Arms and Reforms, ki ga je napisal za tednik Time, kjer je bil objavljen na str.30-33 16. marca 1987.

AMERIŠKA DOMOVINA, MARCH 24, 1987

KANADA — dežela bodočnosti

TORONTO, Ont. — Kanada je sorazmerno še mlada država. Kot nekdanja angleška kolonija in pozneje kot »Dominion« v angleškem imperiju, je le postopoma in na popolnoma demokratičen način prišla do svoje suverenosti in državnosti. Leta 1982 so bile odstranjene še zadnje zapreke do resnično samostojne in neodvisne kanadske države, ko je angleški parlament izglasoval, da se kanadska ustava, ki je bila dotlej v Londonu, vrne v Kanado. Kot dopolnilo k tej ustavi, je kanadski parlament istega leta izglasoval zakon o človeških pravicah in dolžnostih državljanov.

Druga svetovna vojna, v kateri so se Kanadčani izkazali s svojim doprinosom v ljudeh in materialu, je vzbudila v ljudeh kanadski ponos. Ta nenadno vzbujena zavest je kanadske parlamentarce vodila, da so izglasovali zakon o kanadskem državljanstvu, ki je stopil v veljavo s 1. januarjem 1947. Dotlej so bili namreč Kanadčani smatrani zgolj kot »angleški podaniki«.

V nekem smislu smo še vedno, ker Kanada pripada »zvezi britanskih narodov« (British Commonwealth) in imamo »Generalnega guvernerja«, ki v imenu angleške kraljice podpisuje državne listine. To pa je sedaj postalo le še tradicija in ceremonija brez kakšne politične teže. Tudi vsaka provinca ima svojega »pomožnega guvernerja«, ki opravlja iste posle kot generalni guverner v kanadski prestolnici Ottawi.

Prebivalci Kanade so torej postali »kanadski državljani« šele l. 1947, leto dni preje, predno so se na vzhodni obali nove domovine Kanade izkrkali prvi slovenski povojni begunci.

Za brezdomce, po triletnem begunskem in taboriščnem življenju, je bil prvi korak na kanadski zemlji, korak v novo življenje in v lepšo, upa polno bodočnost. Po petletnem bivanju v deželi pa so postali tudi kanadski državljani.

Štirideset let ni tako strašno dolga doba, če jo merimo po zgodovinskih merilih. Prihod prvih slovenskih povojnih beguncev pa je bil za Kanado in za nas zgodovinski dogodek. Ne samo slovenskih beguncev, tudi drugih, ki so zaradi marksističnega nasilja zapustili svoje domove in iskali svobodo na zahodu. Kanada je bila med deželami, ki so odprle vrata in sprejele medse številne »DP-jevce«. Slednji so se v kratkih letih izkazali s svojim trdim delom in spoštovanjem kanadskih zakonov, da so vredni zaupanja tukajšnjih ljudi in oblasti, in so si s svojim obnašanjem prislužili kanadsko državljanstvo. S tem smo zadobili vse pravice, ki državljanom pritekajo, sprejeli pa smo tudi vse obveznosti, ki jih državljanstvo nalaga. S ponosom lahko zapišem, da so Slovenci postali vzgledni kanadski državljani in da so kljub majhnemu številu veliko doprinesli k pluralistični in multikulturalni kanadski družbi, pri tem tudi katoliški Cerkvi v Kanadi s svojimi slovenskimi cerkvami ter z vzglednim verskim življenjem.

Štiridesetletnico »kanadskega državljanstva« se bo praznovalo s »tednom državljanstva«, ki ga je notranje ministrstvo proglasilo za 13. do 17. aprila letos. Umestno se mi zdi, da tudi mi Slovenci v Kanadi posvetimo nekaj misli temu praznovanju. Kaj nam pomeni biti državljan, biti Kanadčan slovenskega porekla, živeti v deželi, ki je prostrana, ki je bogata na naravnih zakladih in lepoti, predvsem pa živeti v svobodi, ki nam jo Kanada — naša nova domovina in rojstna domovina naših otrok — v tako obilni meri nudi.

Pozivam našo mladino, da se loti pisanja in da o tem napiše krajše dopise. Najboljše dopise bom objavil v Kanadski Domovini. Če se bo kdo skorajžil, naj svoj spis pošlje na naslov: Otmar Mauser, 338 Woburn Ave., Toronto, Ont. M5M 1L2. Za trud se vsakemu že v naprej zahvaljujem.

Otmar Mauser

Strinjemo se s predlogom g. O. Mauserja. Vse tiste dopise, ki ne bodo objavljeni v AD, bomo ob-

javili v Slovensko Državo s primerno knjižno nagrado. Uredništvo SD.

Tisti, ki potrebujejo vežbanje največkrat čutijo, da so pritržani zaradi pomanjkanja osnovnega izvežbanja, ki ga potrebujejo v začetku. The Ontario Basic Skills načrtovanje pripravlja odrasle za boljšo bodočnost v ontarijskem delavnem prostoru. Brezplačno šolanje v treh najvažnejših panogah je na razpolago v večini Community Colleges in včasih tudi v zvezi z delodajalci in delavskimi unijami.

VEŽBANJE BITI PRIPRAVLJEN: Svetovalci pomagajo vežbancem s pravilnim nasvetom, kakšno delo hočejo in začetne točke tega dela; da se začnejo pravilno vežbati za to stvar, za katero so se odločili.

Osnovna izvežbanost za boljšo bodočnost.

TEORETIČNO IZBOLJŠENJE: Tečaji so na razpolago do 12 razreda v pogledu čitanja, pisanja, računstva, znanosti v računalnikih.

ISKANJE DELA: Pokažite vam, kako opisati vaše življenske sposobnosti (resume), kako izpolniti potrebne vprašalne listine, kako dobro prestati interview in kako nadaljujete s pravilnim iskanjem dela. Vežbance poučujejo, kako tekmujejo, da dosežejo boljša mesta na tržišču. Če se vi, ali koga poznate, ki se zanima za Ontario Basic Skills Program, vstopite v stik najbližji urad Ontario Basic Skills Office, v krajevnem Community College, ali pa kličite brezplačno posebno številko ki jo tukaj spodaj navajamo.

Za te, ki jih rabijo, so tudi na razpolago uslužnosti, ki pomagajo za stroške za dnevno oskrbo otrok, prevoz in prebivanje. Vsak ontarijski prebivalec, ki je star preko 25 let in ima pravico za delo v tej provinci, se te uslužnosti lahko posluži.

Vežbanje.

Posebna številka: 1-800-387-5656.

(Vse informacije so vam na razpolago v angleščini ali francoščini).

Vsi imamo dobiček zaradi tega.

Ontario

Minister, Hon. Gregory Sorbara
Premier, Hon. David Peterson

Spoštovani in dragi gospod Mauko

San Andres, 9. marca 1987

Želim Vas vesele velikonočne praznike in mnogo zdravja, da boste lahko nadaljevali svoje važno in koristno delo v Kanadi. Prilagam članek "Slovenska samoodločba" za morebitno uporabo v Slovenski državi. Iskreno Vas pozdravlja

Slovenska samoodločba

Samoodločba je ena najvažnejših pravic vsakega naroda. To pravico pa ohranja neokrnjeno tudi narodnostna skupina, ki živi strnjeno na svoji zemlji. Zahteva po samoodločbi, to je odločanju glede svoje državne organizacije, je bila podlaga že deklaraciji o neodvisnosti Združenih držav Amerike leta 1776. Kasneje pa je bila pravica do samoodločbe narodov vključena v Wilsonovem mirovnem programu leta 1918 in je prešla v ustanovno listino Društva narodov (sedaj Zveze narodov).

Zahtevo slovenskega naroda po samoodločbi je poudaril Slovenski narodni odbor v svoji izjavi "Namen naše narodne politike" iz leta 1960, ki je dobila v slovenski javnosti ime "Slovenska formula". To svojo zahtevo je SNO ponovil v svoji "Izjavi" oktobra 1985 in v "Pozivu narodom Jugoslavije" junija 1986. Tudi je zahtevo po samoodločbi poudarila "Deklaracija Slovenske ljudske stranke ob 90-letnici" v decembru 1982.

Samoodločba - to je svobodno in tajno glasovanje narodne skupnosti - je torej tisto načelo in tisti demokratični način odločanja, ki sta osnova in rešitev vprašanja državne ureditve slovenskega naroda in tudi ostalih narodov Jugoslavije. Vsak drug način reševanja tega vprašanja je nasilen in nenaraven. Kajti pravica do samoodločbe je naravna pravica, ki je ni mogoče odrekati nobenemu narodu, in je tudi ni mogoče omejevati ali priznati samo pogojno ali pri tem v naprej vsiljevati določeno rešitev. Ljudstvo ima pravico in dolžnost svobodno odločati o svoji usodi in to ne glede na trenutno vladajočo mejo.

Slovenski narodni odbor je v svojem pozivu, ki ga je v juniju 1986 razposlal zastopnikom narodov Jugoslavije, zapisal in poudaril, da je tudi prihodnost narodov Jugoslavije mogoče urediti edinole s sprejetjem načela, da imajo vsi narodi Jugoslavije - in s tem tudi slovenski narod - pravico do samoodločbe.

Tega načela o samoodločbi narodov komunistični svet ne prizna. Komunisti so Jugoslaviji vsilili - ne da bi moglo ljudstvo svobodno in demokratično odločati - državo, kjer so pravice federalnih edinic samo na papirju, ker vse politično, gospodarsko in kulturno življenje ureja državno središče z vsemočno komunistično partijo.

Če torej hočemo urejevati svoje odnose po demokratičnih načelih, ki veljajo v zahodnem svetu in dati narodom pravico do samoodločbe, potem je nujno, da se prizadeti narodi upro komunističnemu totalitarizmu in skupno delajo na tem, da se zrušijo komunistični režimi. Kajti šele po zlomu totalitarizmov bo mogoče rešiti vprašanje ureditve narodov Jugoslavije po načelu samoodločbe. Seveda je nespametno in naivno misliti, da bodo komunisti prostovoljno pristali na resnično svobodno odločanje narodov o svoji usodi. Tega niso še nikjer na svetu storili. Lahko pa računamo, da bodo nevdružne razmere v komunističnih državah prisilile narode, da

bodo pričeli iskati izhoda iz sedanjega položaja.

Bistvo komunistične politike je imperializem, centralistično urejena država in poizkus zlitja narodov v breznarodno množico. To pa je v živem nasprotju z vsem, kar Slovenci hočemo in tudi s tem, kar so komunisti med revolucijo v Sloveniji obljubljali. Mnogi med nekdanjimi partizani so v teku let to prevaro spoznali in so danes tihe žrtve sistema, ki so ga nehote pripomogli ustvariti v domovini.

Slovenski narodni odbor se dobro zaveda, da bo šele po zlomu komunističnega režima mogoče reševati naše probleme na osnovi priznanja načela o samoodločbi in to s sodelovanjem vseh rojakov, ki so, ne glede na svojo preteklost, spoznali, da je mogoče iskati pot iz slovenske sedanosti in graditi skupno bodočnost le na osnovi resnične demokracije.

Je pa SNO mnenja, a naj bi se zastopniki posameznih narodov Jugoslavije že sedaj pogovorili in zedinili glede postopka, kako izpeljati samoodločbo po zrušenju

OSPREMEMBAH V SOVJETIJI

razpravlja svobodni svetovni tisk na različne načine. Ni dneva, da ne bi tajnik sovjetskih boljševiških strank Gorbačov ne napovedal energičnih političnih, socialnih in gospodarskih odločitev. Kot je Hruščov po svojem nastopu obračunal s Stalinovo dobo in razgalil tirana Stalina, tako sedaj Gorbačov hoče z novimi idejami zaključiti Brežnevovo dobo. Njegove napovedi o volitvah tovarniških vodstev tudi izven strankinih članov kažejo, da je posegel v boljševiški sistem, ki ga želi modernizirati in nuditi priliko sodelovanja tudi sposobnim državljanom izven stranke. Njegove odločitve se približujejo t. i. samoupravljanju v Jugoslaviji.

Sovjetolog G. R. Treviranus je že pred 40. leti v svoji 400 strani obsegajoči knjigi zgodovinsko obdelal sovjetske revolucije in razgalil svobodnemu svetu različne dobe in taktiko sovjetske boljševiške stranke od začetka oktobrske revolucije do srede druge svetovne vojne.

Sovjetija je bila prva desetletja izolirana od svobodnega sveta in vladali so ji diktatorji, ki so s krutostjo izvajali načrte boljševizma ter vzgajali množice v strankarski disciplini. Nomenklatura že desetletja vlada ruskim narodom in disident Woslewsky zatrjuje, da se do danes način vladanja še ni spremenil. Gorbačov je sicer izpustil na svobodo fizika Saharova in okrog 140 disidentov, obljubil izselitev deset tisočem sovjetskih Židov, ni pa govora o amnestiji in o svobodi stotisočev na prisilnem delu v Siberiji in na Kavkazu. Obljub, da se bodo sovjetske divizije umaknile iz Afganistana, so do sedaj prazne, prav tako stvarno ničevne o sporazumu umika sovjetskih divizij iz okupiranih vshodnih dežel. Zapadni svet je nepopustljiv

komunističnega režima. Ne gre za to, da bi se že sedaj zastopniki dogovorijo, kako v danem trenutku preprečiti kaos in morebitno medsebojno obračunavanje.

SNO je v svojem Pozivu, meseca junija 1986, svetoval zastopnikom emigrantskih organizacij, da naj se predvideva časovno omejena prehodna doba (provizorij), v kateri naj bi se izvršilo po vseh deželah Jugoslavije ljudsko glasovanje glede bodoče lastne državne ureditve. V tej prehodni dobi naj bi se začasno ohranila sedanja razdelitev Jugoslavije na republike. Da pa bo v kali zatrta vsaka možnost centralizma celo v tej prehodni dobi, bi bilo treba takoj prenesti na republike vse politične, gospodarske, administrativne in varnostne odgovornosti.

Potem pa, ko bodo narodi po samoodločitvenem postopku jasno izrazili svojo voljo, naj se na miren način izvrši prehod v novo državno ureditev. Tako bomo tudi Slovenci dosegli tisti svoj politični cilj - svobodo in samostojnost - ki so si ga zastavili naši predniki v majski deklaraciji leta 1917, v dr. Koroščevi Slovenski deklaraciji (punktacijah) leta 1932 in poznejših političnih programih, izjavah in spomenicah vse do Izjave Slovenskega narodnega odbora leta 1985. Tedaj bo nastopil čas, da na isti demokratični način pričnemo odločati o svoji družbeni ureditvi, v zavesti lastne suverenosti.

Rudolf Smersu

in za obrambo Evrope v doglednem času ni pričakovati na umik zapadnih sil iz Evrope. Razvoj sovjetskih revolucij je podoben "pristnemu" vinu v novih steklenicah in novo vino v starih steklenicah.

G. R. Treviranus je že v drugi svetovni vojni napovedal, da bo Rusija po zmagi pripravljena na sodelovanje z zapadom. Ni dvoma, da je ruski človek danes pripravljen znova zgrabiti možnosti statusa družbene enakosti v boju za večjo svobodo.

N. Z. Z. poroča o moskovskih prizadevanjih pri podjetjih v svobodnem svetu, ki se pogajajo za sodelovanje v mešanih družbah. UdSSR dovoljuje tujemu kapitalu 49% CK je dovolil 20 ministerstvom in 68 podjetjem, da lahko trgujejo samostojno s tujimi družbami. Na novo ustanovljena institucija "Joint ventures" lahko trguje ne samo z vzhodnimi državami, marveč tudi z ostalim svetom. Vlada zagotavlja mešanim družbam v UdSSR davčne olajšave in jamstvo nepodržavljenja. Novim mešanim podjetjem je zagotovljeno med drugim tudi zaposlitev in soodločanje tujih tehnikov in administratorjev. Cilj teh združenih podjetij je, da produkcija teh nadomesti potrebne uvoze v Sovjetijo.

Zanimivo je, da COMECON države sprejemajo Gorbačova prizadevanja za gospodarske spremembe v Sovjetiji skeptično, medtem ko Zapad vse to spremlja s prevelikim optimizmom. Satelitske države pričakujejo vse bolj, da Moskva popusti s političnim nadzorstvom okupiranih dežel. Dejstvo je, da je že Lenin v prvih letih po revoluciji dopuščal tuji kapital v Sovjetiji, njegovi načrti pa so propadli po Stalinovi odločitvi. V Moskvi še vedno vlade nomenklatura. Ali bo Gorbačov uspel, bo pokazala bližnja bodočnost.

Dobili smo s prošnjo za objavo...

Slovenci, dvignite glave!

Slovenski narodni odbor z veseljem zaznamuje pozitivne drže, ki se vedno pogosteje javljajo tako med ljudstvom v domovini, kot v izseljenstvu in zamejstvu v zvezi z obrambo slovenskih narodnih vrednot. Tudi z vso simpatijo spremlja odpor proti vdiranju slovenstvu tujih elementov iz drugih republik, kakor tudi pogumen nastop mnogih, zlasti mladih izobražencev, v obrambo slovenske narodne zavesti in narodnih posebnosti ter za realnejše gledanje na polpreteklo zgodovino v naši domovini.

Prav tako nas navdajajo z veseljem vedno pogostejši pojavi prebujanja slovenske narodne zavesti med rojaki v zamejstvu - na Koroškem in Primorskem - kakor tudi njihova vedno močnejša teženja po resnično demokratičnem skupnem slovenskem kulturnem prostoru, ki naj v polni svobodi obsega ves slovenski narod.

Tudi v izseljenstvu ugotavljamo, da po več kot 40 letih slovenska politična emigracija živi in si žilavo prizadeva izpolnjevati svoje poslanstvo ter ostati zelena veja na slovenskem narodnem telesu. Eden izmed pozitivnih znakov tega prizadevanja je vedno večje uveljavljanje naših rojakov v velikem svetu, ki pri tem ne pozabljajo na svoj slovenski izvor in vsak na svojem mestu krepko pomagajo slovenski stvari. Številne publikacije, osebni stiki in množični podvigi, kot npr. "Zveza slovenske akcije", spočeta po avstralskih Slovencih, so dokaz, da narod naš umreti ne bo. Narod, ki hrani v sebi toliko življenjske sile, sme upati na boljšo bodočnost.

Kritično obdobje naše zgodovine zahteva od vseh svobodoljubnih rojakov, da povežejo svoje sile v spoštovanju medsebojne različnosti. Ne smemo dopustiti, da bi dogmatizem komunistične parti-

je, ki je pred več kot 45 leti razdelil naš narod v bratomorni revoluciji, ponovno onemogočil sodelovanje vseh slovenskih demokratičnih živih sil. Preteklost nas uči, da je boleštna ambicioznost totalitarizma take ali drugačne vrste, slovenstvu nevarna, zato moremo iskati rešitve v velikodušnem pluralizmu ki bo znal spoštovati zgodovinsko resnico, družbeno pravičnost in človekovo svobodo.

Naš narod ne uživa demokratičnih svoboščin v matični domovini, v zamejstvu pa so naši rojaki večkrat žrtve narodnostne nestrpnosti. Slovenski narodni odbor se sicer dobro zaveda, da je prva in glavna moč v nas samih, kar pa ne izključuje, da iščemo pri doseganju svojih narodnih ciljev tudi pomoč mednarodnih organizacij in svetovnega javnega mnenja.

Zato moramo po vzgledu drugih narodnostnih skupin tudi mi opozarjati svetovno javnost na naše slovenske človeške pravice, ki so zaščitene v ustanovni listini Zveze narodov in s Helsinškimi dogovori. Oboje so podpisale vse države, med katere je razdeljen slovenski narod in jih v večji ali manjši meri nenehno kršijo. Bodi naša velika skrb opozarjati svetovno javnost na kršitev naših pravic ter buditi vest njih kršilec. Prepričani smo, da je v svobodnem svetu mnogo zavednih rojakov, ki bodo našli možnost in način, kako to delo uspešno spraviti v tek in ga nadaljevati. Pričakujemo pobud in konkretnih predlogov, ki jih bomo z veseljem upoštevali.

Ob novem velikonočnem prazniku vere in upanja ponovno kličemo vsem Slovencem: Dvignite glave, ker približuje se tudi naše rešenje!

Za Slovenski narodni odbor:

Dr. Ludvik Puš,
tajnikRudolf Smersu,
predsednikDr. Peter Urbanc,
tajnik

*Svetovna zveza kreditnih zadrug World Council of Credit Unions (WOCCU) je odprla pisarno v Ženevi blizu pisarne Mednarodne zadrugne zveze (ICA), da bo lažje vzporejala podpiranje razvoja kreditnih zadrug v deželah razvoja z mnogimi drugimi mednarodnimi organizacijami. Za ravnatelj pisarne je bil imenovan Dean Mahon iz ZDA.

*Na univerzi v Sherbrookeu (Quebec) bo od 31. maja do 4. junija t.l. mednarodna konferenca o razmerju med državo in zadrugami. V okviru letnega zborovanja znanstvenih društev Kanade, ki bo letos v Hamiltonu (Ontario), pa bo imelo svoje letno zborovanje s serijo predavanj od 4. do 6. junija Kanadsko društvo za preučevanje zadrugništva (Canadian Association for Studies in Cooperation - CASC).

*Kanadčani porabijo na leto nad 2 bilijona dolarjev za loterije.

*Nedavno objavljena knjiga Canadian Directory to Foundations naštevava 609 aktivnih ustanov. Njihovo premoženje koncem 1. 1982 je znašalo blizu dva bilijona dolarjev, razdelile pa so v tem letu 166 milijonov dolarjev, od tega 8.533 podpor z zneskih nad \$ 500. Podpore so bile razdeljene:

Področje	% v denarju	% v številu
vzgoja	27	16
socialne služnosti	17	27
zdravstvo/bolnišnice	26	18
vera	11	14
umetnost in kultura	13	16
mednarodni programi	1	2
znanost in tehnika	3	4
sport/zabava	2	3

Tone Arko

Povezovanje in medsebojno obveščanje I.

V razpravi o slovenski bodočnosti, ki je dobila tretje mesto pri Slovenski kulturni akciji v preteklem letu, sem se na kratko tudi dotaknil vprašanja o povezovanju med Slovenci v svetu. Dobil sem glede tega lepo število vprašanj, ki so se povečini osredotočila na zanimanje kakšno naj bi to povezovalje bilo v praksi, da ne bi bilo vprašanje samo teoretsko obdelano.

V svrhu odgovarjanja na nekatera vprašanja in v svrhu temeljitejšje diskusije, se bom tukaj nekoliko pomudil in podrobneje opisal moje misli o tem. Rad bi tukaj tudi poudaril, da niso vse misli v tem pisanju originalne, temveč le gotov del, ostalo pa je izšlo iz raznih debat in diskusij, tako privatnih kot javnih.

Ustavimo se najprej pri takoimenuvani masovni družabni organizaciji Slovencev po celem svetu. Vsi vemo kaj družabna organizacija je, še posebno pa, ker jih je med Slovenci veliko in tudi delujejo zelo uspešno. Pri tem pa ne mislim, da bi bilo potrebno ustanovljati neko novo organizacijo, pač pa bi taka masovna družabna organizacija imela za gradnike že celo vrsto obstoječih družabnih organizacij, pri katerih pa ni potrebno drugega, kot te gradniške organizacije povezati in jim zadati skupen odbor. Družabnih organizacij med Slovenci kar mrgoli, tudi takih, ki imajo vsaj na zunaj in v javnosti kako drugo dejavnost, v bistvu pa so le družabne organizacije.

V Milwaukeeju, na primer, zelo uspešno deluje slovensko kulturno društvo, Triglav. Čeprav ima naslov kulturno, je pa v bistvu družabna organizacija. S tem, seveda, ni rečeno, da je ta organizacija zaradi tega kaj manj zaslužna. Najbrž prav nasprotno. V nekaterih manjših naselbinah igra podobno vlogo kar farna skupnost, na primer v New Yorku ali pa v Jolietu. Tudi v Kanadi imamo nekaj takih primerov. V večjih naselbinah pa je takih organizacij na pretek. V Chicagu imamo, na primer, društvo Slovenija, Slovenski športni klub, Prekmurski družabni klub, in še nekaj drugih manjših. Celo pevski zbor Slovenska pesem, vsebuje lepo količino družabnosti, morda celo več kot kulture. V tem slučaju služi v dvojni namen. Isto najdemo v Torontu in Clevelandu.

Seveda pa bi moralo biti v tej masovni organizaciji prostora ne samo za organizacije, temveč tudi za posameznike. Mnogi Slovenci namreč žive po raznih manjših naselbinah, kjer pa nimajo niti svoje fare, kaj šele svoje organizacije. V marsikaterem slučaju so prav ti posamezniki med najbolj aktivnimi in bi lahko mnogo dobrega doprinesli.

Poleg tega pa bi moralo biti v taki masovni organizaciji prostora tudi za mnoge druge skupine, na primer kulturne, gospodarske, in ne nazadnje tudi politične. V nekaterih slučajih take krovne organizacije že obstojajo. V Torontu poznamo Slovensko-kanadski svet, ki združuje prav pisano skupnost. Vendar pa je to osrednja organizacija v kateri so zastopane razne panoge slovenskega delovanja v Torontu. United Slovenian Societies v Clevelandu je tudi mišljena kot nekaka krovna organizacija, le

da ima nekoliko ožji delovni delokrog. Na jugu, v Argentini, pa vrši isto vlogo Zedinjena Slovenija. Vidimo, torej, da imamo že nekaj zametkov skupnosti o kateri govorim. Edino kar še manjka je, da bi bile vse te skupnosti med seboj povezane. Torej v odgovor tistim, ki so me o tem, spraševali, ni potrebna nobena nova organizacija. Potrebno je samo združiti kar že obstoja.

Povezovanje

Kaj pravzaprav to pomeni? S to besedo poudariti, da ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi take lokalne krovne organizacije ostale samostojne in neodvisne. Prav nasprotno, potrebni bodo stalni medsebojni stiki. Taki stiki pa imajo lahko več oblik. Trenutna oblika povezovanja med Slovenci v Severni Ameriki je izključno potom publikacij. Sicer imajo posamezniki lahko medsebojne stike potom telefona, pošte, in mogoče še potom telegramov, velika večina ostalih pa je odvisna izključno od publikacij.

Najbolj razširjena trenutna publikacija je Ameriška Domovina. Poleg tega pa imamo še tri druge, Ave Maria, ki jo izdajajo slovenski franciskani v Lemontu, Božja beseda, ki jo izdajajo slovenski lazaristi v Torontu, in pa Slovenska država, ki tudi izhaja v Torontu. Razen Ameriške Domovine, so vse ostale tri publikacije v večji ali manjši meri skupinska last.

Edinstveni slučaj Ameriške Domovine je bil vedno nekoliko zaskrbljujoč, ker je ta časopis več ali manj slovensko-ameriška narodna ustanova ali institucija. Za časa pokojnega Jaka Debeveca in še po njegovi smrti, ko je upravo vodila gospa Mary Debevec, ni ta edinstvenost Ameriške Domovine povzročala Slovincem nobenih resnih skrbi, ker sta oba, Jaka in Mary, AD v tem smislu, namreč v smislu narodne ustanove, dejansko tudi vodila. Ko je pa potem vodstvo prevzel sin, g. Jimmy Debevec, se je pa kmalu poznalo, da je nastala v tem sprememba, v začetku bolj rahla, kasneje pa močnejša in močnejša. Problem se je pa še bolj zaostрил, ko so poleg drugih, nastala še ekonomska vprašanja. Gospod Jimmy Debevec je namreč reševal ekonomska vprašanja preprosto s tem, da je zmanjšal število tedenskih izdaj od originalnih pet na sedanji dve. Seveda je pa jasno, da prava narodna ustanova ne more, in bi tudi ne smela biti, podvržena strogim gospodarskim pogojem. S tem pa nočem reči, da bi morali gospodarske pogoje popolnoma ignorirati.

Bolj sprejemljivo bi bilo, da bi AD postala nedobičkanosna ustanova (non-profit institution). V tem slučaju bi bila slična Slovenski pristavi, ki je sicer delniška družba, je pa tudi nedobičkanosna. Mnenja sem, da bi morala biti tudi AD delniška družba, ker bi le v tem slučaju bila bližja resnični narodni ustanovi, kot pa to velja sedaj. S tem, da bi postala delniška družba, bi pa tudi postala skupinska last, kot to velja za ostale tri prej omenjene slovenske publikacije v Severni Ameriki. Prav tako bi tudi teža ekonomskih obremenitev ne bila več na posamezniku, temveč bi se ta teža po-

razdelila na vse delničarje. V takem primeru bi zato vsaj manjša ekonomska vprašanja ne povzročala tako razburkane posledice, kot pa se ti dogaja v sedanjih okoliščinah.

V debatah z nekaterimi kolegi, ki jih to vprašanje zanima, se je pokazalo, da so bili nekateri v skrbeh, da ne bi tako spreminjanje povzročilo popolno prekinitve izhajanja AD: V svrhu preprečitve česa takega, bi predlagal naslednje. AD naj bi še kar naprej izhajala ker izhaja sedaj, le, da bi se kontrola prenesla iz sedanje privatne v skupinsko. Z drugimi besedami povedano, naj bi se ustanovila delniška družba, ki bi potem kupila lastniške pravice do imena Ameriška Domovina, nakar bi pa potem ta delniška družba izbrala odbor, kateri bi pa tudi izbral urednika.

Ta delniška družba bi torej ne kupila tiskarne, oziroma vsaj ne bi bilo to potrebno. Debevečeva družina bi zato lahko še vedno vodila svoje gospodarsko podjetje. Mislim, da bi tudi uredniški prostori bili lahko še vedno v sedanji stavbi. Prenos AD iz privatnega lastništva v javno lastništvo bi bil zato povezan z minimalnimi spremembami. Obenem bi pa taka oblika prenosa ublažila skrbi nekaterim, ki se vsakih sprememb bojijo. Omenil bi tudi, da je g. Debevec že nekajkrat poskusil AD popolnoma ukiniti, vsaj slovenski del le-te. V nekem smislu je zato trenutno AD v breme, ki ga bo pa pod sedanjimi pogoji težko prenašati. Ustrezna sprememba je zato nujna, če hočemo, da bo AD še vedno služila povezovanju Slovencev v Severni Ameriki.

Dokler je AD v privatni lasti seveda ne moremo zahtevati kakšne bistvene spremembe. Šele ko bi postala javna last, bi AD lahko prilagodili potrebam slovenskega zdomstva v Severni Ameriki.

Dočim sedanja oblika več ali manj zadošča potrebam povezovanja še slovensčine večjih ljudi, pa popolnoma ne zadošča potrebam naših potomcev, naših otrok, skratka naše bodočnosti. Kaj naj pa ukrenemo z ozirom na take probleme?

Sprijazniti se moramo z dejstvom, da večina naših potomcev ne razume dovolj slovenskega jezika, da bi lahko brala slovenske originale. Kljub temu, da imamo nekaj častnih izjem, je slovenska kultura, zgodovina, in podobno, našim potomcem enostavno nedostopna. Istotako so iste stvari nedostopne tudi vsemu ostalemu okolju v katerem živimo. Vsekakor je to pomanjkljivost o kateri bi morali več razpravljati. Vendar bi pa omenil tukaj vsaj nekaj sorodnih misli.

Najsibo to AD ali kakršnakoli druga publikacija, vsaka bi morala imeti poleg slovenskega teksta tudi tekst v angleščini, kolono poleg kolone. Z drugo besedo povedano, bi moral biti v taki publikaciji celoten tekst v obeh jezikih. Ni potrebno posebej poudarjati, da bi taka oblika publikacije najbrž rešila tudi vsa ekonomska vprašanja, ker bi tako publikacijo lahko brali vsi, ki razumejo i slovensko i angleško, ali pa vsak jezik zase. S tem premikom bi ustvarili dostop slovenski kulturi vsem, ki bi jih to zanimalo, ne samo naših potomcev, temveč tudi drugih, ki bi se hoteli seznaniti s slovenskimi vrednotami in s slovenskimi vprašanji na splošno. Med takimi možnimi odjemalci bi bile na pri-

mer knjižnice, katerih je menda samo v Združenih Državah nad 19 000. Jasno je, seveda, da ne bi vse knjižnice naročale tako publikacijo, bilo bi jih pa vsaj nekaj. Poleg tega je še cela vrsta drugih ustanov, ki se bavijo z raznimi etničnimi vprašanji in te bi prav tako bile možne naročnice. Seveda, bi morali mi sami napraviti nekaj propagande med temi skupinami, da bi jih opozorili na take naše publikacije. S skupnimi močmi bi se dalo lahko mnogo storiti. Ne nazadnje bi pa taka publikacija bila jezikovno dostopna vsem našim potomcem. To bi pa seveda bila tudi najvažnejša pridobitev.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Al' naj bi pisal, al' pa...

II.

(V prvi članek se je vrnila napaka. Prvi stavek v zadnjem odstavku bi se moral glasiti: Ne smemo tudi pozabiti, da je AD predvsem klevelandski časopis, dočim so druge naselbine bolj šibko zastopane. Namesto šibko je bilo v članku napisano široko, op. uredništva).

Sredi poletja leta 1985 je pa časopis Catholic Register objavil dolg članek o sestanku v Vatikanu kjer so razpravljali o vprašanju evolucije z ozirom na krščansko pojmovanje o nastanku človeka. Celoten članek sem prevedel v sloveščino, dodal nekaj komentarja, in vse skupaj, angleški izvornik kakor tudi moj prevod, poslal AD v objavo. V priloženem pismu sem pa prosil, da naj bi objavili oboje, v angleščini in sloveščini, ker se ne smatram za strokovnjaka v prevajanju. Tako bi pa imeli bralci sami priliko, da preberejo izvornik, če bi bil moj prevod v nečem pomanjkljiv.

S tem prevodom in člankom sem imel veliko dela in muje, da sem ga spravil skupaj, toda tudi ta članek je izginil neznano kam. V pisnih sem zanj povpraševal toda zopet ni bilo nobenega odgovora.

Kljub temu, da pišem v razne revije in časopise po celem svetu, se mi pa še ni zgodilo, da bi kakšen članek izginil in pa kar je še slabše, da ne bi dobil nobenega odgovora od uredništva. Edini primer kjer se mi je nekaj malega izgubilo, je bil podnapis za neko sliko, ki sem jo poslal poznani reviji "Popular Science". Seveda se je pa uredništvo za to zelo lepo oprustilo in so me tudi vprašali, če je potrebna kaka odškodnina. Odpisal sem jim, da je bilo v podnapisu samo par stavkov in si zato ni potrebno delati preglavic.

Ker le ni bilo ne duha ne sluha o omenjenih člankih, sem pisal prijatelju v Cleveland naj bi klical AD in povprašal o teh člankih. Klical je, toda ni ničesar zvedel. Kasneje je šel neki drugi znanec osebno v urad AD in vprašal urednika o omenjenih člankih. Odgovoril je, da bi tudi drugi radi o tem vedeli. Spričo takega odgovora je bilo jasno, da urednik ni želel o tem razpravljati in tudi ni hotel nič pojasniti.

Proti jeseni istega leta sem zopet pisal AD; tokrat naravnost na upravo. Imel sem še nekaj zapadle naročnine in sem jim pisal, da bom naročnino poravnal, ko bom dobil nazaj omenjene tri članke. Tudi na to pismo ni bilo nobenega odgovora. Sklenil sem, da ne bom

za AD več pisal.

Moj sklep sem sporočil nekemu prijatelju v Clevelandu. Odpisal mi je, da je AD reva, nima dopisnikov. Odpisal sem mu in mu povedal vse podrobnosti kar se mi je do takrat v AD pripetilo. Odgovoril mi je, da je urednik res delal napačno, toda naj še kar naprej pišem. Nekaj dni sem premišljeval in se končno odločil, da bom napisal še en članek in, če bo ta objavljen, bom pa mogoče pozneje napisal še kaj drugega.

Članek, ki sem ga napisal sem naslovil "Confiteor...". Ta članek pa je bil kmalu objavljen. V tem pisanju sem hotel odgovoriti na vprašanje, kakšen odnos imam do slovenstva in kaj vse je vplivalo na ta odnos. Prvenstven vpliv na moj odnos do slovenstva pa je bil obisk rodne domovine in pa vse kar sem tam doživel.

Medtem mi je pisal prijatelj iz Clevelanda in mi pojasnil, da v angleškem delu AD ni nikdar objavljeno kaj tega, ki bi postavljalo SR Slovenijo odnosno Jugoslavijo v manj zaželeno luč. Ko sem pozneje temu sledil bolj zavzeto, sem ugotovil, da je imel moj prijatelj popolnoma prav. V istem pismu je ta prijatelj tudi napisal, da ako je pa to napisano v sloveščini, pa nič zato. Spričo mojih izkušenj pa sem v to zadnje podvomil.

Približno ob istem času sem sam, in pa s pomočjo drugih dopisnikov, ugotovil, da urednik razne članke ne samo ureja tudi filtrira. Filtriranje pa se nananša tako na dopise kot na avtorje. Torej, gotovim dopisnikom urednik ne objavi ničesar kar napišejo in ne glede na to kaj napišejo. Filtriranju dopisov in dopisnikov pravimo navadno cenzura. To pa je, v popolnem nasprotju z ameriškim principom svobode tiska. Dodati pa je potrebno, da je AD privatna last in, da zato lahko dela uprava kar hoče. Nikomur ni odgovorna. Prav v tem pa, mislim, je obstoj celotne problematike.

Ker le ni bilo nobenega odziva na moja pisma glede neobjavljenih člankov, sem končno poslal tudi povratno naslovljeno kuverto z znakmo. Toda tudi kuverta z znakmo je izginila neznano kam. S tem sem tudi izčrpal svoje poskuse vzpostaviti vzajemno komuniciranje z uredništvom/upravo AD:

Kaj je, torej, pri vsej tej stvari? Dočim sem prišel do istega zaključka, že sam, mi je pa to pozneje potrdil tudi znanec iz Clevelanda. Uprava AD je začela preusmerjati ideološko/nazorsko osnovo. Dočim je bila AD še do pred kratkim list za katoliško misleče in desničarske Slovence, je pa v zadnjih nekaj letih uprava spremenila list na ta način, da bi služil tako levičarjem kot desničarjem. Posebno pa se je to začelo pojavljati po zatonu Prosvete kot lista za slovensko levico. Ko je Prosveta postala le interni list za Slovensko narodno podporno jednoto (SNPJ), so levičarski Slovenci ostali brez svojega časopisa. Uprava je v tem zaznala priliko, da bi povečala število naročnikov. Seveda, pa je morala zaradi tega tudi spremeniti svojo uredniško politiko. Prav je tu vzrok, da je začela AD pogosto poročati o jugoslovanskem konzulu v Clevelandu, o obiskih raznih uradnih delegacij iz SR Slovenije v (v št. 36, 1986 je celo poročilo, da je rektor univerze Edvarda Kardelja - bivše Univerze v

Nadaljevanje s str. 12.

Ljubljani - celo obiskal cerkev sv. Vida v Clevelandu), poročala je celo o tem kaj je napisala žena konzula, nenehno ponatisnuje razne članke iz publikacij iz SRS (kar pa je včasih izredno zanimivo branje), obenem pa tudi ponatisne kakšno stvar iz emigrantskih publikacij, da ohrani kolikor toliko nekako ravnovesje med levico in desnico.

Vprašanje pa sedaj nastane, ali bomo katoliško in protikomunistično misleči Slovenci še naprej naročali in podpirali AD v tej novi obleki?

Pomislekov je lahko veliko. Priznati je treba, da se uprava AD precej trudi, da bi bila na obeh straneh plotu neankrat. Ker je pa še vedno velika večina naročnikov AD na protikomunistično-katoliški strani, je zato še vedno večji delež gradiva njim usmerjen. Manjšinski del pa skuša pritegniti levo.

Naj uprava AD kakorkoli, mora vseeno tu pa tam okrniti najsibo to izrazito levičarsko ali pa izrazito desničarsko. Organizacije in posamezniki ki spadajo pod to "marelo izrazitosti", so bili zato potisnjeni ob rob, če ne celo že preko roba, in jim AD več ne objavlja, ali pa vsaj veliko manj, kot je to veljalo v preteklosti. Pod to "marelo" se je zato znašla domobranska organizacija, Tabor. Režim prireja vsako leto takoimenovani "Izseljenski piknik". Organizatorji so ta piknik priredili že na več krajih, toda povojne emigrante, posebno pa Tabor, je pa izredno prizadelo, ko je režim organiziral tak piknik na kraju, kjer je bilo eno izmed "masovnih morišč" vrnjenih domobrancev in tudi civilistov. To je bil grad v Škofji Loki. V protest proti takem oskrunstvu njihovih grobov, je Tabor pripravil kratek članek, "Ples na grobovih", ter ga tako v slovenščini kot v angleščini poslal AD v objavo. Uprava in uredništvo sta objavo odklonila. Šele pod izrednim pritiskom glavnega odbora Tabora je članek AD končno objavila v obeh jezikih.

V parku Triglav, nekaki milwauški pristavi, organizira Tabor vsako leto v mesecu maju proslavo v spomin komunističnim žrtvam. Poročilo o tej proslavi, ki ga je napisal glavni predsednik Tabora, je bilo tudi poslano v objavo AD, toda ga AD ni nikoli objavila. Poročilo je nato v svojem imenu poslala AD soprogra glavnega predsednika, toda tudi tega ni AD priobčila.

Celo običajna poročila društva Triglav iz Milwaukee, ki so navadno napisana v zelo mirnem tonu, postanejo žrtve uredniških škarij.

Med posamezniki, katerim AD zlepa nič ne objavi, je tudi član Narodnega odbora za Slovenijo. Pravtako je med njimi tudi bivši organizator in pobudnik pri društvu Slovenski akademiki v Ameriki (SAVA). No, štejem si v čast, da uredništvo/uprava AD tudi mene prišteva med podobne "grešnike". Omenjeni član Narodnega odbora za Slovenijo je v argentinski Svobodni Sloveniji napisal oceno knjige "Titos Flawed Legacy", ki jo je napisala Nora Beloff. Ocena je bila objavljena v treh nadaljevanjih, toda le tretje nadaljevanje je imelo avtorjev podpis. Uredništvo AD je ponatisnilo prvo in drugo nadaljevanje, toda ko je urednik AD zagledal

ime na koncu tretjega nadaljevanja, ni tretjega sploh objavil in dodal pripombo, če se prav spominjam, da ta tretji članek ni primeren za objavo.

AD je objavila trinajst nadaljevanj mojega "Confiteorja...", narkar je urednik, zopet brez kakega pojasnila, popolnoma prekinil z objavljanjem. To je bilo v februarju 1986. Od osmega nadaljevanja naprej sem pošiljal kopijo vsakega Confiteorja... tudi Prijateljem AD: Ko je urednik prekinil z objavljanjem, so zato Prijatelji AD imeli pred seboj vse kar je bilo uredniku poslano, toda ne objavljeno. Ob neki priliki so ga vprašali, zakaj Confiteorja več ne objavlja? Odgovor je bil, da se stvar preveč vleče in da pišem stvari, ki so bile že drugje objavljene. Takoj jim je bilo jasno, da to ni bil odgovor temveč izgovor. Če bi urednik res moral paziti, da bi ne objavljali stvari, ki so bile že drugje objavljene, potem bi morali imeti današnji izvodi skoraj vse strani prazne, ker predvsem objavlja ponatise. Poleg tega sem pa jaz opisoval osebna doživetja, ki pa seveda niso mogla

biti drugje objavljena, ker jih nisem nikomur povedal.

Vse kar ni bilo objavljeno sem pa želel imeti nazaj. Ker nisem dobil ničesar, sem se obrnil na prijatelje... če bi oni mogli posredovati, da bi mi vrnilo moje neobjavljene članke. V uredništvo sem bil že poslal XVIII. nadaljevanje Confiteorja, tako je držal urednik ob istem času kar devet mojih neobjavljenih člankov. Posredovanje Prijateljev... je bilo uspešno. Po par mesecih sem dobil pismo od urednika s šetimi članki, vključno pet Confiteorjev in pa članek s slikami od Cvetne nedelje (prejšnjega leta), kateremu je bila tekstna avtorica ga. Gaber. Ostale tri članke pa ob letem pisanju še vedno nisem dobil. V pismu je urednik tudi navedel nekaj vzrokov zakaj mi več ne objavlja. Pismo je bilo naslovljeno name in je torej zaupne narave. Brez privoljenja urednika smatram, da vsebine tega pisma ne smem dati v javnost. Omenil bom samo to, da je bil odgovor v tem pismu drugačen, kot pa tisti, ki ga je dal Prijateljem... par mesecev prej.

Kanada je naš dom...

O CANADA

Imamo možnost obdržati naše različne kulturne dediščine in deliti v polni meri kanadsko življenje. Naše različnosti vživljajo Kanado v svetovno občestvo. Naša domovina postaja tako močnejša in važnejša, ker nas Kanadčane vse gornjepovezuje.

Department of the Secretary
of State of Canada
Multiculturalism

Secrétariat d'État
du Canada
Multiculturalisme

Canada

Ni namen tega pisanja koga napadati. Našel sem samo nekaj belih lis in pomanjklivosti v katere je AD v zadnjih letih zašla. Poudaril bi pa, da je vsaj za nekatere te stvari odgovorna uprava AD in ne toliko urednik. Uprava je tista, ki je vzpostavila sedanjo uredniško politiko. Odgovorno tej politiki pa je tudi izbrala urednika.

Porabil bi pa to priliko, da čestitam sedanjemu uredniku, ker se je izredno dobro priučil slovenščine. Sicer se tu pa tam tudi kaj zmoti, vendar kdo je pa stoodsotno sposoben. Tudi jaz delam

jezikovne napake, pa nisem stoodsotni Američan, dočim je bil urednik že tukaj rojen.

Bralce bi pa rad opozoril na drugi članek, "Povezovanje in medsebojno obveščanje", v katerem nianizal nekatere moje misli, in sicer v pozitivnem tonu, kako si jaz predstavljam celokupno obveščevalno problematiko predvsem med nami tu v Severni Ameriki, pravtako pa tudi med nami in drugimi Slovenci po svetu. Upam, da bo g. urednik SD lahko ta članek objavil spremno in istočasno. (Konec) Tone Arko

*Po poročilih vatikanskega statističnega urada je bilo posvečenih 1. 1985 6.3% več duhovnikov kot prejšnje leto (4.778 svetnih in 1.956 redovnikov). Število bogoslovcev je naraslo za 6.23% in število trajnih diakonov za 6.9%. Kljub temu število duhovnikov še vedno upada.

*Finish-Canadian Cultural Federation, ki predstavlja 57 organizacij Kanadčanov finskega porekla, je protestirala proti odločitvi kanadske vlade, da zapre ambasado na Finskem. "Z opustitvijo naše diplomatske postojanke v Helsinkiju naznačujemo tudi svetu, da smo indiferentni do finske neodvisnosti, ki je vedno bolj izpostavljena zgodovinsko dobro znanemu pritisku iz vzhoda." (Can. Scene, 1225)

Toronto

Že dolgo časa sem imel namen pogovarjati se s starim znancom še iz Senegalskega taborišča (blizu Ancone) v Italiji, ki je lastnik poznane slovenske restavracije na vzhodnem delu torontske metro-pole.

Vsa leta že močno podpira delovanje Slovencev v Torontu in čas je že, da se mu na nekak način oddolžimo za njegovo pomoč in trud.

Lepi prostori restavracije in posebej "banquets" dvorava, so na razpolago za sestanke, poroke, obletnice in privatna kosila. Spomnim se še posebne večerje, ki sta mi ga pripravila za 60. letnico rojstva Slovenska Narodna Zveza v Kanadi in Etnična Tiskovna Zveza za Ontario.

Vsem pa je še gotovo v spomin odlično uspela večerja in sestanek s pisateljem in zgodovinarjem

Tolstojem, ki je popisal v svoji knjigi tragedijo slovenskega naroda po zaključku zadnje vojne.

Kličite za uslužnosti in prijazni g. Frank Tomšič in njegov sin Pavel vam bosta ustregla po vaših željah. Restavracija "Linden" je na 1576 Queensway v Etobicoke. In njihov telefon je 255-1496 (Postal code M4Z 1T5).

Zavedni Slovenec, naročnik SD je predsedniku Združenih Držav Ronaldu Reaganu poslal vspodbudno pismo v času takozvane

Iranske afere. Iz Bele Hiše je v kuverti napisani z lastnoročno pisavo osebne tajnice dobil od Predsednika naslednji odgovor:

Just a heartfelt thank you for your message. I'm proud and more than a little grateful to have you on my side. Your friendship and support make it all worthwhile. God bless you and keep you.

Ronald Reagan

Ob zaključku lista...

ODMEVI "NOVE REVIJE" V TUJINI

Časopis Frankfurter Allgemeine Zeitung je objavil 2. marca dopis iz Dunaja, označen s šifro V. M., ki poroča o zadnji številki Nove revije. (Ta številka je prinesla "prispevke za slovenski nacionalni program." Po izjavi uredništva NR na 2. strani: "Gre za pobudo za drugačno razmišljanje o Slovencih, za novo koncepcijo slovenstva, ki naj bi se konstituiralo v ustanovah potencialno suverenega naroda in v njegovem vsakdanjem življenju - glede na zahteve nove zgodovinske epohe." Opomba uredništva SD)

Dopisnik ugotavlja, da ti prispevki "postavljajo današnji položaj Slovenije v jugoslovanski državi odkrito v debato in dvomijo v legitimnost komunističnega režima za Slovenijo. Program se ne izreče direktno za samostojnost Slovenije, poudarja pa, da ne more pomeniti svoječasna priključitev jugoslovanski državi in potrditev te priključitve v 2. svetovni vojni odločitev za večno. Teže Nove revije, ki jih je mogoče smatrati kot dvojnik 'memorandumu' srbske Akademije, so vzbudile pozornost v deželi ter izzvale v drugih republikah delno močno reakcijo." Poleg navedb iz nekaterih člankov, ki jih deloma ponatiskujemo v SD, navaja dopisnik izjavo urednika Dimitrija Rupla, "da grozijo težka bremena, ki jih mora prenašati danes Slovenija za ostale dele Jugoslavije, zgraditi slovenskemu narodu bodočnost".

V.M., "Pseudorevolution in Slovenien". Scharfe Kritik an der jugoslawischen Armee/Die Legitimität des Regimes. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 2. marca 1987

N. Tolstoj in naš urednik v restavraciji na banketu.

Naslovi, kje se prodaja Slovenska Država v Evropi:

Hermagoras-Mohorjeva
Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt-Celovec
Austria

Cartolibreria CHESSA
Via Nazionale 48
I-34016 Opicina di Trieste
Italy

Libreria Cattolica
Piazza Vittoria 25
I-34170 Gorizia - Gorica
Italy

R. F. Krka
Postamt Ingolstadt
Postfach 210336 D-8070 Ingolstadt 21
West Germany

Komunizem, nacizem

Obe ideologiji so si silno podobni. Vprašanje je samo katera od obeh radikalna diktatura. To resnico so domiselno dokazali slovenski mladeniči. V Beograd so poslali v odobritev za propagando dneva mladosti plakat, ki so ga enostavno povzeli od nacistov. Spremenili so samo simbole. Plakat je bil v Beogradu potrjen. Skandal je nastal kasneje, ko je nekdo pogruntal, da gre za popravljeno kopijo nacističnega plakata. Da bo blamaža za SFRJ še večja, o tem škandalu na veliko razpravljajo po jugoslovanskem časopisu in groze s sodnim postopkom.

*Kanada bo praznovala "državljanjski teden" začevši s 17. aprilom 1987. Kanada je dobila svoj grb l. 1921, lastno državljanstvo l. 1947, lastno zastavo l. 1964, lastno državno himno l. 1980 in je prinesla domov iz Anglije ustavo l. 1982. Istega leta je uzakonila tudi listo osebnih pravic in svoboščin. (Can. Scene, 1225)

*Po podatkih Mission Handbook deluje bolj ali manj stalno v misijonih 39.309 protestantskih misijonarjev. Če prištejemo še take, ki delujejo v misijonih manj kot celo leto, imajo protestanti Severne Amerike (predvsem fundamentalistične skupine) 67.242 misijonarjev, docim jih imajo katoličani samo 9.124.

Dvorana za bankete

Goste so dobro postregli

PRIMORSKI DNEVNIK — 3. marca 1987

Neprepričljive razlage o umetniškem pristopu**Soglasna obsodba provokativnega plakata**

Nacistični original (levo) in njegov plagiat — podobnost je očitna

BEOGRAD — Kaže, da »slovenske« teme še dolgo ne bodo izginile s komentatorskih strani jugoslovanskega tiska. Še preden so se polemike v zvezi s »slovenskim memorandumom« doobra razgrele, je v jugoslovansko javnost že treščil nov škandal. Izkazalo se je namreč, da je plakat, ki je bil izbran na natečaju za počastitev Dneva mladosti, plagiat plakata iz tretjega rajha.

Avtorji »umetnine« — ljubljanska oblikovalska skupina Novi kolektivizem — so sodelovali v anonimnem natečaju, ki ga je pripravil republiški odbor za pripravo Dneva mladosti Slovenije, saj gre, kot je znano, letos štafeta na pot iz te republike. Kaže, da so s socrealistično figuro stasitega mladca komisijo tako navdušili, da so rešitev (skupaj z ostalimi predlogi glede

štafete in drugih obeležij praznovanja) slovenski mladeniči posredovali v potrditev zveznemu odboru za pripravo proslave. Tam so imeli sicer nekaj pripomb zaradi »temačnosti« enega od ponujenih plakatov, vendar je članec eden izmed avtorjev uspel prepričati ter so mladca potrdili kot simbol letošnjega praznovanja.

Potem pa se je od nekod našel Nikola Grujić, mlad inženir iz Beograda, ki je v izbranem plakatu prepoznal risbo iz knjige Od Sarajeva do Potsdama, avtorja A.J.P. Taylorja, ter ugotovil, da gre v bistvu za retuširano kopijo nacistične propagandne slike Richarda Kleina iz leta 1936. Seveda so ljubljanski umetniki z originala zbrisali nacistične simbole ter jih nadomestili z jugoslovanskimi. Nacistični

grb zdaj ni več nacistični, temveč je namesto njega jugoslovanski s šestimi plamenicami. Orla so zamenjali z golobom — simbolom mira, v ozadju pa dodali še Triglav. V dosedanjih komentarjih plakata, ki je povzročil škandal neizmerljivih razsežnosti, ni bilo zaslediti razlag nenavadne oblike plamenice v rokah mladega Arijca. Vse kaže, da gre za obrise Plečnikovega načrta za slovenski parlament — simbol torej, ki utegne polemiki naliti še novih pljuskov olja...

Oglasili so se že tudi avtorji opisane provokacije, ki ji posvečajo ustrezno pozornost prav vsi jugoslovanski tiskarji ter jo v večini primerov označujejo kot grobo, namerno provokacijo in žalitev svobodoljubnih čustev Jugoslovancev. Skupina Novi kolektivizem sicer priznava, da so osnovno idejo črpali iz arzenala Goebelsove propagande, toda odločno zanikajo, da bi to lahko žalilo jugoslovanske narode oziroma njihov boj proti fašizmu. Trdijo, da so z metodo absurda »zaščitili« razvoj pluralizma, da ima zamenjava simbolov globok protifašistični pomen.

Precej prizanesljivo je provokacijo in celoten spodrsrlaj (s precejšnjo zamudo) ocenilo tudi slovensko mladinsko vodstvo ter predlagalo, da zvezni odbor za proslavo Dneva mladosti plakat umakne in poišče novo rešitev. Seveda je za kakovostne ukrepe premalo časa in vse kaže, da bodo morali izbrati katerega od ostalih predlogov, ki so prispeli na natečaj.

Tanjug je včeraj ves dan poročal o številnih protestih mladincev iz vse države. Tako so mladi Subotičani celo zahtevali ugotavljanje konkretne, pa tudi kazenske odgovornosti za avtorja plakata, komisije, republiškega in tudi zveznega odbora za praznovanje Dneva mladosti. Podobne teze je mogoče zaslediti tudi v nekaterih časopisnih komentarjih: ne gre namreč samo za to, da so ljubljanski nadebudneži »podtaknili« predelani nacistični plakat, temveč se v vseh komisijah in odborih ni našel nihče, ki bi mu stvar vsaj zasmrdela.

Z. Š.

Demokraciji...

Več jasnosti in odprtosti

V Ameriški domovini od 17. marca 1987 je bil ponatisnjen članek Gregor Batagelja Strpnost in strupenost. Gre za odprtost in strpnost politične emigracije v političnih debatah. "V časih pa nas zanese, da predvsem pri javnih debatah skušamo gosta prisiliti, da izpove naše mnenje in ne svoje-ga... Marsikdo je v matični ali zamejski Sloveniji močno angažiran in njegov glas močno odjekne v tamkašnji javnosti, tako da mu ni treba še pri nas dokazovati, da je naš in to stoodstotno. To ni prav". Tako Batagelj, ki bralca pusti v 100% temi za kakšne debate in probleme je šlo.

Še bolj neprozoren je komentar urednika AD dr. R. Susela o gornjem članku, ki gre tako daleč da omenja "Tu v USA imamo krajšo vrsto zahrbtničarjev, pravih zmazkov v človeški podobni, ki znajo svoja početja prikrivati pred večino rojakov..."

Objavljene neresnice, naj se pojavljajo morda v tem ali drugih listih, v knjigah... pa gotovo znajo nekateri skrbno zabeleževati... kolo se zna obrniti".

Slovenska politična emigracija ne zasluži takega žurnalizma. V veliki večini smo vedno javno in glasno povedali naše mnenje. To bomo delali tudi v bodoče. Zavedamo se mnogih taktičnih napak, ki so bile napravljene v dobi 1941/

45), toda ne mislimo in ne bomo odstopili od bistva tiste dobe. Šlo je za silno krvavo revolucijo, kateri se je večji del naroda postavil v bran. Za emigracijo ostane nesporejmljiva teza pluralistične Osvobodilne Fronte, pravljične Narodne Osvobodilne Fronte, izdajalcev in svetnikov. Odklanjamo danes po 42 letih begunstva vsako idejo sprave, ki naj bi obsegala neko amnestijo za politično emigracijo in še posebej, ki ne bi obsegala priznanja, obžalovanja in možne popravilne krivic s strani še živečih revolucionarjev. Velja tudi pribiti dejstvo, da pri vsakem odlanjanju tudi samo ideje na maščevanje ali kake misli na bodočo oblast in ostajamo na stališču, da je v Sloveniji na vladi neusmiljena ilegitalna diktatura, s katero in njenimi podružnicami ni možno neko rutinsko sodelovanje. Politična emigracija danes visoko ceni razne oporečnike doma in visoke predstavnike cerkve. Vsak njihov doprinos k demokratizaciji naše omovine zaznamujemo s hvaležnostjo. Isto velja za premnoge naše zamejce, za katere vemo da čutijo z nami. Razumeno tudi njihov težki položaj toda pri vsem tem si dovoljujemo vedno opozarjati na bistvo konfrontacije v letih naše slovenske tragedije. Z drugimi besedami, naša ljubezen do domovine je velika, še večja pa je naša ljubezen do resnice. Dr. Peter Urbanec

Demokracija in "demokracija"

V kanadski provinci Kvebek (Quebec) obstoja politična stranka - parti quebécois, ki ima v svojem političnem programu odcepitev te province od ostale Kanade in ustanoviti svojo samostojno državo. Pred leti je ta stranka zmagala na provincialnih volitvah in je njen voditelj, bivši novinar Rene Levesque, postal ministerski predsednik te province. Kot tak se je v prijaznem vzdušju redno udeleževal številnih sej, sestankov, kakor tudi banketov in drugih družabnih prireditev v družbi predstavnikov federalne vlade v Ottawi. Nikomur še na misel ni prišlo, da bi Levesque-a radi zagovarjanja kvebeške suverenosti preganjali ali celo dali v zapor. Mnenje demokratičnih Kanadčanov je bilo in je še, naj se tej stranki in nje voditeljem da vsaka možnost propagiranja za samostojnost in da se pri tem procesu, dokler je miroljuben, ne sme uporabljati nobene sile, ki bi proces ovirala. Prepričani so namreč bili, da bodo zdrave gospodarske razmere in demokratično sožitje med Kanadčani dovolj močan činitelj, ki bo na tajnem in prostem referendumu v Kvebeku odklonil predlog separatističnih politikov in glasoval proti odcepitvi. To se je tudi zgodilo.

Parti Quebécois je pozneje zgubila še volitve in sedaj v opoziciji še vedno deluje za odcepitev, čeprav večina Kvebečanov ni prav gotovo kakšno bodočnost bi jim lahko nudila stranka, ki v demokratični Kanadi ni bila zadovoljna, čeprav jim je ta nudila vse etnične pravice in tudi ekonomske ugodnosti, oboje predmet negotovosti v kaki novi državni tvorbi. Trezni

Kvebečani si tudi niso bili na jasnem kakšna bi bila vloga nove države v mednarodnih odnosih, ker so v separatističnem gibanju imeli velik vpliv levičarji.

Iz spodaj priloženega poročila boste lahko razvideli, da v takozvani demokratični Jugoslaviji ne vladajo tako. Štirje mladi Slovenci so obdolženi zločina proti jugoslovanski državi, ker so baje delali propagando za samostojno Slovenijo, poleg še drugih, nekaterih najbrž izmišljenih obtožb.

Jugoslovanska državna ustava, ki se rada ponaša v svetu s svojim demokratičnim duhom, dovoljuje posameznim republikam odcepitev od federalne države, če katera republika to zahteva in če na to pristanejo vse ostale republike (kar je pa zelo malo verjetno, saj je znano, da južne republike na kaj takega že iz ekonomskih razlogov ne bi pristale).

Je pa tukaj vprašanje prave demokracije. Kako naj se npr. državljani Republike Slovenije na svobodnih volitvah (referendumu) odločajo o odcepitvi, ki bi jih osvobodila od diktature in jim dala možnost vključitve v Zapadno Evropsko družino narodov z vsemi ekonomskimi ugodnostmi) če so že zgolj debate o taki možnosti po členu 133 kazenskega zakona kaznive z zapornostjo do 10 let! Kakšna demokracija pa je to?

S. F.

Obtožnica proti štirim Slovencem zavoljo sovražne propagande

Delo

11. 2. 87 Obtožnica titograjskega okrožnega javnega tožilstva je sestavljena na podlagi 133. člena kazenskega zakona SFRJ

TITOGRAĐ, 13. marca (Tanjug) - Okrožno javno tožilstvo v Titogradu je vložilo obtožnico proti 21-letnemu študentu ekopomije Ambrožu Porenti, 20-letnemu kemijskemu tehniku Robertu Moravcu, 21-letnemu strojnemu tehniku Vladimirju Lebanu in 20-letnemu strojnemu tehniku Edmondu Glavini zaradi utemeljenega suma, da so širili sovražno propagando, za kar so po prvem odstavku 133. člena kazenskega zakona SFRJ lahko obsojeni največ na 10 let zapore.

Preiskavo proti slovenskim vojakom je vodil preiskovalni sodnik vojaškega sodišča v Beogradu. V obtožnici je rečeno, da so omenjeni med služenjem vojaškega roka v vojašnici »Pero Četković« v Baru od marca do junija lani med vojaki slovenske narodnosti širili sovražno propagando. Tako so med drugim poudarjali, da bi se morala Slovenija odcepiti od Jugoslavije in priključiti Zahodu, saj bi tako Slovenci lahko živeli kot Švicarji; ne bi jim bilo treba vračati jugoslovanskih dolgov, poleg tega pa jim ne bi bilo treba pošiljati pomoči manj razvitim republikam in pokrajini.

Trdili so tudi, da sedanje vodstvo SFRJ ni sposobno voditi države in da bi ga bilo treba zamenjati. Po njihovem mnenju bi morala biti Slovenija etnično čista, zato bi morali iz Slovenije izgnati vse delavce, ki po narodnosti niso Slovenci. Slovenci so arijska rasa, zato se morajo med seboj sestajati in čim bolj seznaniti.

Poleg tega so obtoženi poudarjali, da sta slovenski in hrvaški narod edina kulturna naroda v naši državi, hkrati pa so žalili pripadnike drugih narodov in narodnosti.

Zahtevali so tudi spremembo statusa JLA in trdili, da naša armada v primeru napada ne bi bila sposobna braniti države. Zavzemali so se za obnovev nacistične ideologije in ohranitev tradicij stare Nemčije. S svojim sovražnim delovanjem so pozivali na protustavno spremembo socialistične samoupravne družbene ureditve SFRJ, na spodkopavanje bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti, zavzemali so se za strmoglavljenje organov oblasti in nasprotovali njihovim odločitvam, ki zadevajo varnost in obrambo države.

*Ontarijska vlada bo povečala odškodnino žrtvam zločinov, ki ne morejo dobiti odškodnine od oseb, ki so jim povzročile škodo. Doslej je bila odškodnina omejena na \$ 500 mesečno in na \$ 15.000 enkratno plačilo. Obe odškodnini bosta dvignjeni na \$ 1.000 odnosno na \$ 25.000. Tudi najvišja vsota, ki je dovoljena vsem žrtvam istega zločina je bila dvignjena od \$ 100.000 na \$ 150.000 za enkratno plačilo in od \$ 175.000 na \$ 250.000 za periodična plačila. (Can. Scene # 1221)

*Dva torontska časopisa Globe and Mail ter Star sta delila letošnjo Michenerjevo nagrado za zaslužno javno delo v časnikarstvu. Star je zaslužil nagrado s serijo osmih člankov o etničnih manjšinah v Torontu. Napisala jih je Olivia Ward na podlagi 1.400 razgovorov. Globe in Mail pa je dobil priznanje za serijo člankov Viktorja Malareka o "nevidnih" priseljencih: beguncih, nelegalnih prišlekov in oseb, ki skušajo kupiti vstop v Kanado. (Can. Scene # 1221)

Branko-inflacija - Mikulič

Nihče ne ve, kaj je res in kaj ni! Najmodrejši ekonomisti si niso enotni v presoji vzrokov nerazumljivo visoke jugoslovanske inflacije. Tisti gospodarstveniki, ki se ukvarjajo z izvozom na konvertibilna področja, pravijo, da je jugoslovanski dinar precenjen glede na druge valute, Zvezni izvršni svet (ZIS), z njegovim predsednikom Mikuličem na čelu, pa trdi, da je tečaj državne valute realen. To, o realnosti dinarja seveda žvrgolijo v večini republik; izjemi pri tem sta bolj ali manj le Hrvaška in Slovenija ter njuni gospodarski zbornici. Že nekajkrat je bil v zadnjem času objavljen podatek, ki mu nepoznavalci jugoslovanskih gospodarskih eksperimentov prav težko verjajemo. Gre za podatek, da Gorenjska, to je območje občin Jesenice, Kranj, Škofja Loka in Tržič; ustvari več deviznega priliva od izvova kakor Makedonija, Črna Gora in Kosovo skupaj.

V Federaciji imajo omenjene tri "federalne enote" prav tak glas kot Slovenija, oziroma gre za tri njihove glasove proti nemu slovenskemu. Slovenskemu, da ne bi kdo napačno razumel, ne gorenjskemu! In vendar štiri slovenske občine izvozijo več, kot tri Sloveniji pravno enake tvorbe. Pri tem je treba spomniti, da je v Sloveniji

65 občin. In še je treba spomniti, da ustvari Slovenija, ki ima manj kot 10 odstotkov jugoslovanskega prebivalstva, 25 odstotkov jugoslovanskega izvoza. Pri vsem tem pa ima ta ista Slovenija v Beogradu prav toliko besede, kot neka druga republika, ki ustvari toliko kakor ustvari v Sloveniji ena sama občina. Slovensko prepričevanje v ZIS, da bi država lahko še veliko več izvažala, če bi dinar imel realno vrednost tako vselej naleti na gluhe poslušalce.

Prej omenjene tri južne "federalne enote", ki so, mimogrede bodi povedano, trenutno bankrotirane in je zaradi njih v državi veliko besedovanja, kako jih rešiti, da jih ne bi preprosto prodali na dražbi, se na vso moč upirajo prožnejšemu prilaganju jugoslovanske valute trdnemu tujemu denarju, ker je v sedanjih okoliščinah njihov dolg tujini nominalno manjši.

Iskati vzroke nepojmljive jugoslovanske inflacije v omenjenih dejstvih seveda ne more dati pravega izhoda. Tudi so bila omenjena dejstva podana v ilustracijo neke ekonomske zagonetnosti in nelogičnosti. Kajti splet teh, takih in podobnih nelogičnosti jugoslovanske ekonomske resničnosti daje končno sliko ekonomskega stanja državne ekonomije v razsulu, v popolnem kaosu in z docela

Slovenski vojaki pred sodišče.

V Titogradu je državni tožilec vložil obtožnico proti štirim vojakom. Njihov greh naj bi bil: Javno so zagovarjali odcep Slovenije od SFRJ. Kritizirali so naselitev Slovenije iz pripadniki drugih republik. Poudarjali so kulturo Hrvatov in Slovencev. Kot mladina v Sloveniji, ki nakazuje sorodnost nacizma in komunizma, so se po nacistično pozdravljali, risali kljukaste križe in zanikali sposobnost JLA braniti državo. Torej, po vidi-kih partiji cel kup grehov.

izgubljenim ekonomskim ugledom v tujini.

Poleg opisanih ekonomskih normalnosti bi še marsikaj naštel; marsikaj tega, zaradi česar nas poslovni svet že dolgo ne jemlje kot resnega, kaj šele zanesljivega partnerja.

To so dejstva. Kateri pa je skupni, in kako deluje tisti splet ekonomskih nesposobnosti, ki je državo pripeljal do takšne stopnje inflacije, kot je v tem stoletju še ni poznala nobena evropska država (izjema je bila Nemčija v tridesetih letih)? Vse deklarativne izjave ZIS in njegovega predsednika Branka Mikuliča so naravnane v spopad z inflacijo. Kako naj bi ta spopad izgledal pa mojster Mikulič očitno niti najmanj ne ve. Če mu kdo od ekonomistov kaj "prišepne" pa takšna "prišepetovanja" takoj preglasijo bankrotirane republike.

Slovenskemu vodstvu je zadnje čase, kot kaže, vse to vendarle prekipelo. Kaže da so slovenski partijski in republiški funkcionarji spoznali, da od Mikuličevega "vladanja" ne morejo pričakovati inflacijske rešitve. Navsezadnje je videti, da je slovensko vodstvo pred svetom tudi najbolj sram. Tako si je moč razlagati, da je boj proti inflaciji zdaj oklical za prednostno nalogo slovenska Socialistična zveza. Njen predsednik Jože Smole je izjavil, da mora postati boj proti inflaciji množično ljudsko gibanje (); nekaj takega torej kot mladina v Sloveniji oklicuje mirovno gibanje. Smole je tako na lepem postal tudi sam nekakšen "alternivec". Alternativec Mikuličevemu ZIS. Navsezadnje bi morala vsa Slovenija postati "alternativna republika" togo in neživljenjsko vodene Federacije.

Umetniki in drugi ugledneži so si nekda k imenu radi dodajali še ime Marija. Primer: Lucijan Marija Škerjanc. Jugoslovanski zvezni predsednik vlade pa si bo slejkoprej prislužil inflacijo kot do-datek svojemu imenu. Primer Branko Inflacija - Mikulič...

Lahko zganjamo črni humor... Odgovora na vprašanje zakaj se nam to dogaja, pa tudi črni humor ne ponuja.

Napisano: januarj 1987 Posredoval: V. Slemensky

Poročilo in predlogi demokratičnim Slovencem v Torontu je 27. februarja letos, nadalje 28. februarja v Clevelandu, Ohio, USA in 1. marca v Washingtonu, DC, je nam vsem poznani narodnjak in hotelir v Gorici g. Vinko Levstik spregovoril javno povabljenecem.

Ameriška Domovina je 3. marca 1987 objavila njegov govor na vseh treh sestankih - kjer je sodeloval tudi g. dr. Peter Urbanec.

Vesele velikonočne praznike želi

BITI ČLAN
HRANILNICE —
JE V KORIST TEBI IN V
POMOČ PRIJATELJU!

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA JANEZA E. KREKA

URADNE URE:

V ponedeljek od 10 podoldne do 4 popol dne
V torek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V sredo od 10 dopoldne do 4 popoldne
V četrtek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V petek od 10 dopoldne do 8 zvečer
V soboto od 10 dopoldne do 1 popoldne

V NEW TORONTO

V torek od 5 popoldne do 8 zvečer
V četrtek in petek od 1 popoldne do 8 zvečer
V soboto od 9 dopoldne do 12 opoldne.

V SKUPNOSTI IN ZAJEMNOSTI JE MOČ!

646 Euclid Ave., Toronto M6G 2T5
Tel. 532-4746

731 Brown's Line, Toronto Tel. 252-6527
John E. Krek's Slovenian Credit Union

VESELE IN ZADOVOLJNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

Župnijska hranilnica in posojilnica "Slovenija"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

**Poslužite se naše
slovenske finančne ustanove!**

URADNE URE

na Manning Ave., Toronto

Torek — sredo _____ 10 a.m. — 3 p.m.
Četrtek — petek _____ 10 a.m. — 8 p.m.
Sobota _____ 10 a.m. — 1 p.m.

Tel.:531-8475

na 739 Brown's Line, Toronto

Torek — sredo _____ 10 a.m. — 3 p.m.
Četrtek — petek _____ 1 p.m. — 8 p.m.
Sobota _____ 10 a.m. — 1 p.m.

Tel.:255-1742

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem

Vsak petek od 4h do 8h zvečer.

Tel.:561-9952

